

www.e-rara.ch

Biblia Veteris ac Novi Testamenti

Pagnini, Sante

Basileae, 1564

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-1502>

III. Esdrae vulgo, apocryphus

---

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

- 31 Et ex filiis Addin, Naathus, & Moofias, & Caleus, & Raanas, Maafas, Mathathias, & Be feel, & Bonnus, & Manaffes.
- 32 Et ex filiis Nuæ, Noneas, & Afeas, & Melchias, & Sameas, & Simon, Benjamin, & Malchus, & Marras.
- 33 Et ex filiis Afom, Carianus, Mathathias, & Bannus, & Eliphalach, & Manaffes, & Semei.
- 34 Et ex filiis Banni, Ieremias, & Moadias, & Abramus, & Iohel, & Baneas, & Pelias, & Ionas, & Marimoth, & Eliasib, & Mathaneus, & Eliasib, & Orizas, & Dielus, & Semedius, & Zambris, & Iosephus.
- 35 Et ex filiis Nobei, Idelus, & Mathathias, & Sabadus, & Zecheda, Sedmi, & Iessei, Baneas.
- E 36 Omnes isti coniunxerunt sibi vxores alienigenas, & dimiserunt eas cum filiis.
- 37 Et inhabitauerunt Sacerdotes & Leuitæ: & qui erant ex Israel in Ierusalem, & in tota vna regione nouilunio mensis septimi. & erant filij Israel in commorationibus suis.
2. Esdr. 8. 4. 1 38 Et congregata est omnis multitudo simul in aream, quæ est ab Oriente portæ Sacræ.
- 39 Et dixerunt Esdræ pontifici, & Lectori, vt afferreret Legem Moyfi quæ tradita est à Domino Deo Israel.
- 40 Et attulit Esdras pontifex Legem omni multitudini eorum à viro vsque ad mulierem, & omnibus Sacerdotibus audire Legem nouilunio mensis septimi.
- 41 Et legebat in area quæ est ante Sacram portam templi, à prima luce vsque ad vespërâ coram viris & mulieribus. & dederunt omnes sensum ad Legem.
- F 42 Ersteterunt Esdras Sacerdos, & lector Legis super ligneum tribunal quod fabricatum erat.
- 43 Et steterunt ad eum Mathathias, & Samus, Ananias, Azarias, Vrias, Ezechias, & Balsamus ad dexteram:
- 44 Et ad sinistram Faldeus, Misael, Malachias, Abusthas, Sabus, Nabadias, & Zacharias:
- 45 Et assumpsit Esdras librû coram omni multitudine: (præsidebat enim in gloria in conspectu omnium)
- 46 Et quum absoluisset Legem, omnes erecti steterunt, & benedixit Esdras Dominum Deum altissimum, Deum Sabaoth omnipotentem.
- 47 Et respondit omnis populus, Amen. Et eleuatis sursum manibus procedentes in terram, adorauerunt Dominum.
- 48 Iesus, & Banaetis, & Sarebias, & Iaddimus, & Accubus, & Sabbathæus, & Calithes, & Azarias, & Ioradus, & Ananias, & Philias Leuitæ,
- 49 Qui docebant Legem Domini, & in multitudine legebant Legem Domini: & præferabant singuli eos qui intelligebant lectionem.
- 50 Et dixit Atharathes Esdræ pontifici, & Lectori, & Leuitis, qui docebant multitudinem, dicēs, Dies hic sanctus est Domino. & omnes flebant quum audissent Legem.
- 51 Et dixit Esdras, Digressi ergo manducate pinguisima quæque, & bibite dulcissima quæque, & mittite munera iis qui non habent.
- 52 Sanctus enim est hic dies Domini, & nolite mœsti esse: Dominus enim clarificabit vos.
- 53 Et Leuitæ denuntiabant in publico omnibus, dicentes, Dies hic sanctus est, nolite mœsti esse.
- 54 Et abierunt omnes manducare, & bibere, & epulari, & dare munera iis qui non habebant, vt epulareretur. magnificè enim sunt exaltati verbis quibus edocti sunt.
- 55 Et congregati sunt vniuersi in Ierusalem celebrare lætitiâ, secundum testamentum Domini Dei Israel.
2. Esdr. 8. c. 10

IIII. Esdræ vulgò, apocryphus.

Inscribitur hic liber Esdræ prophetæ secundus, ideo fortasse quòd qui præcessit, eiusdem Esdræ prophetæ sit primus. Nam Esdræ liber Hebraice scriptus qui præcedit Nehemiam, Esdræ scribæ & Legis doctoris est, vt ipse testatur septimo capite libri sui.

CAPVT I

1. Esdr. 7. 4. 1

2

- LIBER Esdræ prophetæ secundus, filij Sarei, filij Azaræi, filij Helciæ, filij Sadaniæ, filij Sadoc, filij Achitob,
- Filij Achizæ, filij Phinees, filij Heli, filij Ameriæ, filij Hasei, filij Marimoth, filij Arna, filij Oziæ, filij Borith, filij Abisei, filij Phinees, filij Eleazar,
- 3 Filij Aaron ex tribu Leui, qui fuit captiuus in regione Medorum, in regno Artaxerxis regis Persarum.
- 4 Et factum est verbum Domini ad me, dicens,
- Esd. 7. 8. 1 5 Vade, & nuntia populo meo facinora ipsorum, & filiis eorû iniquitates, quas in me admiserunt, vt nuntient filiis filiorum:
- 6 Quia peccata parètum ipsorum in illis creuerunt. obliuioni enim mei, sacrificauerunt diis alienis.

- 7 Nónne ego eduxi eos de terra Ægypti de domo seruitutis? ipsi autem irritauerunt me, & consilia mea spreuerunt.
- 8 Tu autem excute comâ capitis tui, & proiice omnia mala super illos: quoniam non obediunt Legi meæ. populus autem est indisciplinatus.
- 9 Vsquequo eos sustinebo, quibus tanta beneficia contuli? B
- 10 Reges multos propter eos subuertii, Pharaonem cum pueris suis, & omnem exercitum eius percussi. Exo. 14. g. 28
- 11 Omnes gentes à facie eorum perdidii, & in Oriente prouinciarum duarum populos Tyri & Sidonis dissipauii, & omnes aduersarios eorum interfeci. Numer. 21. d. 24. Iosue 8. 10. 12
- 12 Tu verò loquere ad eos, dicens, Hæc dicit dominus:
- 13 Nempe ego vos per mare transmeaui, & plareas vobis in itinere munitas exhibui: ducem vobis dedi Moysen, & Aaron Sacerdotem. Exo. 14. g. 29. Exod. 3. b. 10. Exo. 13. d. 21
- 14 Lucem vobis per columnam ignis præstiti, & magna

& magna mirabilia feci in vobis: vos autè mei oblitì estis, dicit Dominus.

Exo. 16. c. 13 15 Hæc dicit Dominus omnipotens, Coturnix vobis in signo fuit, castra vobis ad tutelam dedi, & illic murmuraftis:

16 Et nõ triumphastis in nomine meo de perditione inimicorum vestrorũ, sed adhuc nunc vsque murmuraftis.

17 Vbi sunt beneficia quæ præstiti vobis? nõne in deserto quũ esuriretis, proclamastis ad me,

Num. 14. d. 3 18 Dicentes, Vt quid nos in desertum istud adduxisti interficere nos? melius nobis fuerat seruire Ægyptiis, quàm mori in deserto hoc.

Sapi. 16. c. 20 19 Ego dolui gemitus vestros, & dedi vobis manna in escam. Panem Angelorum manducaftis.

Num. 20. b. 11 20 Nõne quum sitiretis, petram excidi, & fluxerunt aquæ in saturitate? propter æstus, foliis arborum vos texi.

Esa. 5. d. 4 21 Diuisi vobis terras pingues: Chanaanæos, & Pheræos, & Philisthæos à facie vestra proieci. quid faciam vobis adhuc? dicit Dominus.

Exod. 15. d. 25 22 Hæc dicit Dominus omnipotens, In deserto quum essetis in flumine Amorrhæo sitientes, & blasphemantes nomen meum,

23 Non ignem vobis pro blasphemis dedi, sed mittens lignum in aquam, dulce feci flumen.

Exod. 32. b. 8 24 Quid tibi faciam Iacob? Noluisti obedire Iuda. transferam me ad alias Gentes, & dabo eis nomen meum, vt custodiât legitima mea.

25 Quoniam me dereliquistis, & ego vos derelinquam. Petentibus vobis à me misericordiã, non miserebor.

Esa. 1. d. 15 26 Quando inuocabitis me, ego nõ exaudiam vos. maculastis enim manus vestras sanguine, & pedes vestri impigri sunt ad committenda homicidia.

27 Non quasi me dereliquistis, sed vos ipsos, dicit Dominus.

28 Hæc dicit Dominus omnipotens, Nõne ego vos rogavi, vt pater filios, & vt mater filias, & vt nutrix paruulos suos,

29 Vt essetis mihi in populum, & ego vobis in Deum: & vos mihi in filios, & ego vobis in patrem?

Matt. 23. d. 37 30 Ita vos collegi, vt gallina pullos suos sub alas suas. modò autem quid faciam vobis? proiciam vos à facie mea.

Esa. 66. d. 3 31 Oblationem quum mihi attuleritis, auertã faciem meã à vobis. dies enim festos vestros, & neomenias, & circuncisiones repudiaui.

32 Ego misi pueros meos Prophetas ad vos, quos acceptos interfecistis, & laniastis corpora eorum, quorum sanguinem exquiram, dicit Dominus.

33 Hæc dicit Dominus omnipotens, Domus vestra deserta est. proiciam vos sicut ventus stipulam:

34 Et filij procreationem non facient: quoniã mandatum meum neglexerunt, & quod malum est coram me, fecerunt.

35 Tradam domos vestras populo venienti, qui me non audientes credunt: quibus signa non ostendi, facient quæ præcepi.

36 Prophetas non viderunt, & memorabuntur iniquitatum eorum.

37 Testor populi venientis gratiam, cuius paruuli exultant cum lætitia, me non videntes oculis carnalibus, sed spiritu credentes quæ dixi.

38 Et nunc frater aspice quæ gloria: & vide populum venientem ab Oriente,

39 Quibus dabo ducatum Abraham, Isaac, & Iacob, & Osee, & Amos, & Michea, & Ioel, & Abdia, & Ionæ,

40 Et Naui, & Habacuc, Sophonia, Aggæi, Zacharia, & Malachia, qui & Angelus Domini vocatus est.

Malac. 3. d. 2

CAPVT II.

1 Hæc dicit Dominus, Ego eduxi populũ istum de seruitute, quibus mãdata dedi per pueros meos Prophetas, quos audire noluerunt, sed irrita fecerunt mea consilia.

2 Mater quæ eos generauit, dicit illis, Ite filij, quia ego vidua sum, & derelicta.

3 Educaui vos cum lætitia, & amisi vos cum luctu & tristitia: quoniam peccastis coram Domino Deo vestro, & quod malum est, coram eo fecistis.

4 Modò autem quid faciam vobis? ego vidua sum & derelicta: ite filij, & petite à Domino misericordiam.

5 Ego autem te pater testem inuoco super matrem filiorum, qui noluerunt Testamentum meum seruare:

6 Vt des eis confusionem, & matrem eorum in direptionem, ne generatio eorum fiat.

7 Dispergatur in Gentes nomina eorum, deleantur à terra: quoniã spreuerunt Sacramentum meum.

8 Vt tibi Assur, qui abscondis iniquos penes te. gens mala, memorare quid fecerim Sodomæ & Gomorrhæ,

Gene. 19. c. 2

9 Quorum terra iacet in piceis glebis & aggeribus cinerum: sic dabo eos, qui me nõ audierunt, dicit Dominus omnipotens.

10 Hæc dicit Dominus ad Esdræm, Nuntia populo meo, quoniam dabo eis regnum Ierusalem, quod daturus eram Israel.

11 Et sumam mihi gloriam illorum, & dabo eis tabernacula æterna, quæ præparaueram illis.

12 Lignum vitæ erit illis in odore vnguenti, & non laborabunt, neque fatigabuntur.

13 Ite, & accipietis. rogate vobis dies paucos, vt immorentur. iam paratum est vobis regnum: vigilate.

14 Testare cælũ & terram. contriui enim malum, & creauì bonum: quia viuo ego, dicit Dominus.

15 Mater amplectere filios tuos, educa illos cũ lætitia. sicut columba confirma pedes eorum: quoniam te elegi, dicit Dominus.

16 Et resuscitabo mortuos de locis suis, & de monumentis educam illos: quoniam cognoui nomen tuum Israel.

17 Noli timere mater filiorum: quoniam te elegi, dicit Dominus.

18 Mittam tibi adiutorium pueros meos Esaiam & Ieremiam, ad quorum consilium sanctificauì, & parauì tibi arbores duodecim grauatatas variis fructibus,

19 Et toridè fontes fluentes lac & mel: & montes immentos septem, habètes rosam & liliũ, in quibus gaudio implebo filios tuos.

20 Viduam iustifica, pupillo iudica, egenti da, orphanum tuere, nudum vesti,

21 Confractum & debilem cura, claudum irridere noli, tutare mancum, & cæcum ad visio-

G

nem claritatis meæ admitte.

- 22 Senem & iuuenem intra muros tuos serua:
 23 Mortuos vbi inueneris, signans commenda sepulchro, & dabo tibi primam sessionem in resurrectione mea.
 24 Pausa & quiesce populus meus, quia veniet requies tua.
 25 Nutrix bona nutri filios tuos, confirma pedes eorum.
 26 Seruos quos tibi dedi, nemo ex eis interiet: eos ego enim requiram de numero tuo.
C 27 Noli fatigari. quum enim venerit dies pressuræ & angustiae, alij plorabunt & tristes erunt tu autem hilaris & copiosa eris.
 28 Zelabunt Gentes, & nihil aduersus te poterunt, dicit Dominus.
 29 Manus meæ regent te ne filij tui gehennam videant.
 30 Iucundare mater cum filiis tuis: quia ego te eripiam, dicit Dominus.
 31 Filios tuos dormientes memorare: quoniam ego eos educam de lateribus terræ, & misericordiam cum illis faciam: quoniam misericors sum, dicit Dominus omnipotens.
 32 Amplectere natos tuos vique dum venio, & prestem illis misericordiam: quoniam exuberant fontes mei, & gratia mea non deficiet.
 33 Ego Esdras præceptum accepi à Domino in monte Horeb, vt irem ad Israel: ad quos quum venire, reprobauerunt me, & respuerunt mandatum Domini.
 34 Ideoque vobis dico Gentes, quæ auditis & intelligitis, exspectate Pastorem vestrum, requie æternitatis dabit vobis: quoniam in proximo est ille qui in fine seculi adueniet.
 35 Parati estote ad præmia regni, quia lux perpetua lucebit vobis per æternitatem temporis.
 36 Fugite umbram seculi huius: accipite iucunditatem gloriæ vestræ: ego testor palam saluatorem meum.
 37 Commendatum donum accipite & iucundamini, gratias agentes ei qui vos ad cælestia regna vocauit.
D 38 Surgite, & state, & videte numerum signatorum in conuiuio Domini.
 39 Qui se de umbra seculi transtulerunt, splendidas tunicas à Domino acceperunt.
 40 Recipe Sion numerum tuum, & conclude candidatos tuos qui Legem Domini compleuerunt.
 41 Filiorum tuorum quos optabas, plenus est numerus. roga imperium Domini, vt sanctificetur populus tuus qui vocatus est ab initio.
Apoc. 7. c. 9 42 Ego Esdras vidi in monte Sion turbam magnam, quam numerare non potui: & omnes canticis collaudabant Dominum.
 43 Et in medio eorum erat iuuenis statura celsus, eminentior omnibus illis, & singulis eorum capitibus imponebat coronas, & magis exaltabatur: ego autem miraculo tenebar.
 44 Tunc interrogavi Angelum, & dixi, Qui sunt hi Domine?
 45 Qui respondes, dixit mihi, Hi sunt qui mortalem tunicam deposuerunt, & immortalam sumpserunt, & confessi sunt nomē Dei: modò coronantur, & accipiunt palmas.
 46 Et dixi Angelo, Ille iuuenis quis est qui eis coronas imponit, & palmas in manus tradit?
 47 Et respondes dixit mihi, Ipse est Filius Dei,

quem in seculo confessi sunt: ego autem magnificare eos cœpi, qui fortiter pro nomine Domini steterunt:

- 48 Tunc dixit mihi Angelus, Vade, annuntia populo meo, qualia & quanta mirabilia Domini Dei vidisti.

CAPVT III.

- A** Nno tricesimo ruinæ ciuitatis eram in Babylone, & conturbatus sum super cubiculo meo recumbens, & cogitationes meæ ascendebant super cor meum:
 2 Quoniam vidi desertionem Sion, & abundantiam eorum qui habitabant in Babylone.
 3 Et ventilatus est spiritus meus valde, & cœpi loqui ad Altissimum verba timorata,
 4 Et dixi, O dominator Domine, tu dixisti ab initio, quando plantasti terram, & hoc solus, & imperasti populo,
 5 Et dedisti Adam corpus mortuum: sed & ipsum figmentum manuum tuarum erat, & insufflasti in eum, spiritum vitæ, & factus est viuens coram te: *Gene. 2. 4. 7*
 6 Et induxisti eum in paradiso, quem plantauerat dextera tua antequam terra aduenteret:
 7 Et huic mandasti diligere viam tuam, & præteriuit eam, & statim instituisti in eo mortem, & in nationibus eius: & natæ sunt gentes, & tribus, & populi, & cognationes quarum non est numerus. *Gene. 6. c. 12*
 8 Et ambulauit vnaquæque gens in voluntate sua, & mira agebant coram te, & spernebant præcepta tua. *Gene. 7. b. 10*
 9 Iterum autem in tempore induxisti diluuium super inhabitantes seculum, & perdidisti eos. *B*
 10 Et factum est in vnoquoque eorum, sicut Adam mori, sic his diluuium. *1. Pet. 3. d. 20*
 11 Dereliquisti autem vnum ex his, Noe cum domo sua, & ex eo iusti omnes. *1. Pet. 3. d. 20*
 12 Et factum est, quum cœpissent multiplicari qui habitabant super terram, & multiplicauerunt filios, & populos, & gentes multas: & cœperunt iteratò impietatem facere plusquam priores. *Gene. 12. c. 13*
 13 Et factum est, quum iniquitatem facerent coram te, elegisti tibi virum ex iis cui nomē erat Abraham. *Gene. 12. c. 13*
 14 Et dilexisti eum, & demonstraisti ei soli voluntatem tuam:
 15 Et disposuisti ei testamētum æternum, & dixisti ei vt nõ vnquam derelinqueres semē ei.
 16 Et dedisti ei Isaac: & Isaac dedisti Iacob & Esau. Et segregasti tibi Iacob, Esau autem separasti. & factus est Iacob in multitudine magna. *Gene. 21. d. 25*
 17 Et factum est quum educeres semen eius ex Ægypto, adduxisti super montem Sina. *Rom. 9. b. 7*
 18 Et inclinasti cælos, & statuisti terram, & commouisti orbem, & tremere fecisti abyssos, & conturbasti seculum. *C*
 19 Et transiit gloria tua portas quatuor, ignis & terræ morus, & spiritus & gelu, vt dares semini Iacob Legem, & generationi Israel diligentiam. *Exod. 19*
 20 Et non abstulisti ab eis cor malignum, vt faceret Lex tua in eis fructum. *Deut. 4. c. 10*
 21 Cor enim malignum baiulans primus Adam, transgressus & victus est: sed & omnes qui de eo nati sunt. *Gene. 3. d. 6*
 22 Et facta est permanens infirmitas, & Lex cum corde populi, cum malignitate radicis: & dif-

cessit

1. *Re. 16. c. 13* 23 celsit quod bonum est, & mansit malignum.
 2. *Reg. 5. d. 2* 24 Et transferunt tempora, & finiti sunt anni: & suscitasti tibi seruum nomine, Dauid,
 24 Et dixisti ei ædificare ciuitatē nominis tui, & offerre tibi in eadem thus & oblationes.
 25 Et factū est hoc annis multis, & dereliquerunt qui habitabant ciuitatem,
 26 In omnibus facientes sicut fecit Adam & omnes generationes eius: vtebatur enim & ipsi corde maligno.
 27 Et tradidisti ciuitatem tuā in manibus inimicorum tuorum.
 D 28 Nunquid meliora faciunt qui habitant Babylonem: & propter hoc dominabitur Sion?
 29 Factum est, quum venissem huc, & vidissem impietates, quarum non est numerus: & delinquentes multos vidit anima mea hoc tricesimo anno, & excessit cor meum:
 30 Quoniam vidi quomodo sustines eos peccantes, & pepercisti impiè agētib; & perdidisti populum tuum, & conseruasti inimicos tuos, & non significasti.
 31 Nihil memini quomodo debeat derelinqui via hæc. Nūquid meliora facit Babylon, quā Sion?
Iere. 10. d. 25 32 Aut alia gens cognouit te præter Israel? aut quæ tribus crediderunt testamentis tuis, sicut Iacob?
 33 Quarum merces non comparuit, neque labor fructificauit. pertransiens enim pertransiui in Gentibus, & vidi abundantes eas, & non memorantes mandatorum tuorum.
 34 Nunc ergo pondera in statera nostras iniquitates, & eorū qui habitant in seculo: & non inuenietur nomen tuum nisi in Israel.
 35 Aut quando non peccauerunt in conspectu tuo qui habitant terram? aut quæ gens sic obseruauit mandata tua?
 36 Hos quidem per nomina inuenies seruasse mandata tua: Gentes autem non inuenies.

CAPVT IIIII

- 1 **E**T respondit ad me Angelus qui missus est ad me, cui nomen Vriel,
 2 Et dixit mihi, Excedēs excessit cor tuum in seculo hoc, & comprehendere cogitas viam Altissimi.
 3 Et dixi, Ita Domine meus. Et respōdit mihi, & dixit, Tres vias missus sum ostēdere tibi, & tres similitudines proponere coram te:
 4 De quibus mihi si renuntiaueris vnā ex his, & ego tibi demonstrabo viam quam desideras videre: & docebo te vnde sit cor malignum.
 5 Et dixi, Loquere Domine meus. Et dixit ad me, Vade, pondera mihi ignis pondus, aut mē sura mihi flatum venti, aut reuoca mihi diem quæ præterit.
 6 Et respondi, & dixi, Quis natorum poterit facere, vt me interrogēs de his?
 7 Et dixit ad me, Si essem interrogās te, dicēs, Quantæ habitationes sunt in corde maris, aut quæ venę sunt in principio abyssi, aut quantæ venę sunt super firmamētum, aut qui sunt exitus paradisi?
 8 Diceres mihi fortassis, In abyssum non descendi, neque in infernum adhuc, neque in cælum vnquam ascendi.
 9 Nunc autem nō interrogauit te nisi de igne, & vento, & die per quē transisti, & à quibus se-

- parari non potes: & non respondisti mihi de eis.
 10 Et dixit mihi, Tu quę tua sunt, tecum coadolescencia, non potes cognoscere:
 11 Et quomodo poterit vas tuum capere Altissimi viam, & iam exterius corrupto seculo intelligere corruptionē euidentem in facie mea?
 12 Et dixi illi, Melius erat nos non esse, quā adhuc viuentes viuere in impietatibus, & patri, & non intelligere de qua re.
 13 Et respondit ad me, & dixit, Proficiscēs profectus sum ad syluam lignorum campi, & cogitauerunt cogitationem,
 14 Et dixerunt, Venite, & eamus, & faciamus ad mare, bellum, vt recedat coram nobis, & faciamus nobis alias syluas.
 15 Et similiter fluctus maris & ipsi cogitauerunt cogitationem, & dixerunt, Venite ascendentes, debellemus syluas campi, vt & ibi cōsumemus nobismetipsis aliam regionem.
 16 Et factus est cogitatus syluę in vanum. venit enim ignis, & consumpsit eam.
 17 Similiter & cogitatus fluctuum maris. stetit enim arena, & prohibuit eos.
 18 Si enim esses iudex horum, quem inciperes iustificare, aut quem condemnare?
 19 Et respondi, & dixi, Vtique vanam cogitationem cogitauerunt. terra enim data est syluę, & mari locus portare fluctus suos.
 20 Et respondit ad me, & dixit, Bene tu iudicasti: & quare non iudicasti tibi metipsum?
 21 Quemadmodum enim terra syluę data est, & mare fluctibus suis: sic qui super terram inhabitat, quæ sunt super terram, intelligere solummodo possunt: & qui super cęlos, quæ super altitudinem cęlorum.
 22 Et respondi, & dixi, Deprecor te Domine, vt mihi detur sensus intelligendi.
 23 Nō enim volui interrogare de superioribus tuis, sed de iis quæ pertranseunt per nos quotidie, propter quid Israel datus in opprobriū Gentibus: quem dilexisti populum, datus est tribus impiis, & Lex Patrum nostrorum in interitum deducta est, & dispositiones scriptę nusquam sunt:
 24 Et pertransiimus de seculo, vt locustę, & vita nostra stupor & pavor: & nec digni sumus misericordiam consequi.
 25 Sed quid faciet nomini suo quod inuocatū est super nos? & de his interrogauit.
 26 Et respondit ad me, & dixit, Si fueris plurimum scrutatus, frequenter miraberis: quoniā festinans festinat seculum pertransire,
 27 Et non capit portare quæ in futuris temporibus iustis repromissa sunt: quoniam plenum iniustitia est seculum hoc, & infirmitatibus.
 28 De quibus autem interrogas, dicam: seminatū enim est malum, & necdum venit destructio ipsius.
 29 Si ergo non inuersum fuerit quod seminatū est, & discesserit locus vbi seminatū est malum: nō veniet vbi seminatū est bonum.
 30 Quoniam gramē feminis mali seminatū est in corde Adam ab initio: & quantum impietatis generauit vsque nūc, & generat vsque quum veniat area?
 31 Æstima autem apud te gramen mali feminis, quantum fructum impietatis generauit?
 32 Quando secatę fuerint spicę quarum non

Iudicū 9. b. 8
2. Paral. 25. c.
 18
 B

Esa. 55. c. 8
Ioan. 3. d. 32
1. Cor. 2. d. 13

C

est numerus, quàm magnam aream incipient facere?

- 33 Et respondi, & dixi, Quomodo & quando hæc? quare modici & mali anni nostri?
- 34 Et respōdit ad me, & dixit mihi, Non festines tu super Altissimū. tu enim festinas inaniter esse super ipsum. nā excessus tuus multus.
- 35 Nōne de his interrogauerūt animæ iustorum in promptuariis suis, dicentes, Usquequo spero sic? & quando veniet fructus areæ mercedis nostræ?
- 36 Et respondit ad ea Ieremiel archangelus, & dixit, Quando impletus fuerit numerus femininum in vobis, quoniam in statera ponderauit seculum,
- 37 Et mensura mensurauit tempora, & numero numerauit tempora: & non commouit, nec excitauit vsque dum impleatur prædicta mensura?
- D** 38 Et respōdi, & dixi, O Dominator Domine, sed & nos omnes pleni sumus impietate.
- 39 Et ne fortè propter nos non impleantur iustorum areæ, propter peccata inhabitantium super terram.
- 40 Et respondit ad me, & dixit, Vade, & interroga prægnantem, si quando impleuerit nouē menses suos, adhuc poterit matrix eius retinere partum in semetipsa.
- 41 Et dixi, Nō potest, Domine. Et dixit ad me, In inferno promptuaria animarum matrix assimilata sunt.
- 42 Quemadmodum enim illa festinat quæ parit, effugere necessitatem partus: sic & hæc festinat reddere ea quæ commendata sunt.
- 43 Ab initio tibi demonstrabitur de iis quæ concupiscis videre.
- 44 Et respondi, & dixi, Si inueni gratiam ante oculos tuos, & si possibile est, & si idoneus sum,
- 45 Demonstra mihi, si plusquam præteritum sit haber venire, aut plura pertransierunt supra quàm futurum est.
- 46 Quid pertransiuit, scio: quid autem futurū sit, ignoro.
- 47 Et dixit ad me, Sta super dexteram partem, & demonstra tibi interpretationem similitudinis.
- 48 Et steti, & vidi: & ecce fornax ardens transiit coram me. & factum est, quum trāsiret flāma, vidi: & ecce superauit fumus.
- 49 Post hæc transiit coram me nubes plena aquæ, & immisit pluuiā imperu multa. & quū transisset impetus pluuiæ, superauerunt in ea guttæ.
- 50 Et dixit ad me, Cogita tibi: sicut crescit pluuiā amplius quàm guttæ, & ignis quàm fumus: sic superabundauit quæ transiuit mensura. Superauerunt autem guttæ, & fumus:
- 51 Et orauī, & dixi, Puras viuo vsque in diebus illis? vel quid erit in diebus illis?
- 52 Respondit ad me, & dixit, De signis de quibus me interrogas, ex parte possum tibi dicere: de vita autem tua non sum missus dicere tibi: sed nescio.

CAPVT V.

DE signis autem: ecce dies veniēt, in quibus apprehendētur qui inhabitant terram in censu multo: & absconderetur veritatis

via, & sterilis erit à fide regio:

- 2 Et multiplicabitur iniustitia super hanc quā ipse tu vides, & super quam audisti olim. Matt. 24. 4.
- 3 Et erit imposito vestigio quam nunc vides regnare regionem, & videbūt eam desertam.
- 4 Si autem tibi dederit Altissimus viuere, videbis post tertiam tubam, & relucecet subito sol noctu, & luna ter in die:
- 5 Et de ligno sanguis stillabit, & lapis dabit vocem suam, & populi commouebuntur:
- 6 Et regnabit, quem non sperant qui inhabitant super terram, & volatilia commigrationem facient:
- 7 Et mare Sodomiticum pisces reiciet, & dabit vocem noctu, quam non nouerant multi: omnes autem audient vocem eius.
- 8 Et chaos fiet per loca multa, & ignis frequenter remittetur: & bestię agrestes transmigrabunt, & mulieres menstruatæ parient monstra.
- 9 Et in dulcibus aquis salis inuenientur, & amici omnes semetipsos expugnabunt: & absconderetur tunc sensus, & intellectus separabitur in promptuarium suum:
- 10 Et quæretur à multis, & non inuenietur: & multiplicabitur iniustitia & incontinentia super terram.
- 11 Et interrogabit regio proximam suam, & dicet, Nunquid per te pertransiit iustitia iustum faciens? Et hoc negabit.
- 12 Et erit in illo tempore, & sperabunt homines, & non impetrabunt: laborabunt, & non dirigentur viæ eorum.
- 13 Hæc signa dicere tibi permissum est mihi: & si oraueris iterum, & ploraueris, sicut & nunc, & ieiunaueris septem diebus: audies iteratō horum maiora.
- 14 Et euigilaui, & corpus meum horruit valde: & anima mea laborauit, vt deficeret. B
- 15 Et tenuit me qui venit Angelus, qui loquebatur in me, & confortauit me, & statuit me super pedes.
- 16 Et factum est in nocte secunda, & venit ad me Salathiel dux populi, & dixit mihi, Vbi eras? & quare vultus tuus tristis?
- 17 An nescis quoniam tibi creditus est Israel in regione transmigrationis eorum?
- 18 Exurge ergo, & gusta panem, & non derelinquas nos, sicut pastor gregem suum in manibus luporum malignorum.
- 19 Et dixi ei, Vade à me, & nō appropies ad me. Et audiuit, vt dixi: & recessit à me.
- 20 Et ego ieiunavi diebus septem vlulans & plorans, sicut mihi mandauit Vriel Angelus.
- 21 Et factum est post dies septem, & iterum cogitationes cordis mei molestæ erant mihi valde:
- 22 Et resumpsit anima mea spiritum intellectus: & iterum cœpi loqui coram Altissimo sermones,
- 23 Et dixi, Dominator Domine, ex omni sylua terræ, & omnibus arboribus eius, elegisti vineam vnicam:
- 24 Et ex omni terra orbis, elegisti tibi foueam vnā: & ex omnibus floribus orbis, elegisti tibi lilium vnum:
- 25 Et ex omnibus abyssi maris, replesti tibi riuum vnum: & ex omnibus ædificatis ciuitatibus, sanctificasti tibi metipsum Sion:
- 26 Et ex

- 26 Et ex omnibus creatis volatilibus, nominasti tibi columbam vnam: & ex omnibus plasmatis pecoribus, prouidisti tibi ouem vnam:
- 27 Et ex omnibus multiplicatis populis, acquisuisti tibi populum vnum: & ab omnibus probatam Legem donasti huic, quem desiderasti, populo.
- 28 Et nunc Domine, vt quid tradidisti vnū pluribus? & preparasti super vnam radicem alias, & disperdidisti vnicum tuum in multis:
- C 29 Et conculcauerunt eum, qui cōtradicebant sponsonibus tuis, quique tuis testamentis nō credebant.
- 30 Et si odians odisti populum tuum, tuis manibus debet castigari.
- 31 Et factum est, quum loquutus essem sermones, & missus est Angelus ad me, qui antè venerat ad me præterita nocte,
- 32 Et dixit mihi, Audi me, & instrua me: & intende mihi, & adiciam coram te.
- 33 Et dixi, Loquere Domine meus. Et dixit ad me, Valde tu in excessu mentis factus es pro Israel: an plus dilexisti eum, quàm qui eum fecit?
- 34 Et dixi ad eum, Non Domine, sed dolens loquutus sum. torquent enim me renes mei per omnem horam, quærentem apprehendere semitam Altissimi, & inuestigare partem iudicij eius.
- 35 Et dixit ad me, Non potes. Et dixi, Quare Domine? ad quid nascebar, aut quare non fiebat matrix matris meæ mihi sepulchrum, vt non viderem laborem Iacob, & defatigationē generis Israel?
- 36 Et dixit ad me, Numera mihi quæ necdum venerant, & collige mihi dispersas guttas, & reuirida mihi aridos flores,
- 37 Et aperi mihi clausa prōptuaria, & produci mihi inclusos in eis status: demonstra mihi vocis imaginem, & tunc ostendam tibi laborem quem rogas videre.
- 38 Et dixi, Dominator Domine, quis enim est qui potest hæc scire, nisi qui cum hominibus habitationem non habet?
- 39 Ego autem insipiens: & quomodo potero dicere de his de quibus me interrogasti?
- 40 Et dixit ad me, Quomodo non potes facere vnum de iis quæ dicta sunt: sic non poteris inuenire iudicium meum, aut in fine charitatem quam populo promisi.
- 41 Et dixi, Sed ecce Domine, tu propè es iis qui in finem sunt: & quid facient qui ante me fuerunt, aut nos, aut ii qui post nos?
- D 42 Et dixit ad me, Coronæ assimilabo iudiciū meum. sicut non nouissimorum tarditas, sic nec priorum velocitas.
- 43 Et respondi, & dixi, Nec poteris facere eos qui facti sunt, & qui sunt, & qui futuri sunt, in vnum, vt celerius iudicium tuum ostendas?
- 44 Et respondit ad me & dixit, Non potest festinare creatura super Creatorem, nec sustinere seculum eos qui in eo creandi sunt, in vnū.
- 45 Et dixi, Quomodo dixisti seruo tuo, quoniam viuificans viuificasti à te creatam creaturam in vnum, & sustinebat creatura: poterit & nunc portare præsentem in vnum.
- 46 Et dixit ad me, Interroga matricem mulieris, & dices ad eam, Et si paris, quare per tempus? Roga ergo eam vt det decem in vnum.
- 47 Et dixi, Non vtique poterit, sed secundum tempus.
- 48 Et dixit ad me, Et ego dedi matricem terræ iis qui seminati sunt super eam per tempus.
- 49 Quemadmodum enim infans non parit eaque senum sunt, sic ego disposui à me creatum seculum.
- 50 Et interrogauit, & dixi, Quum iam dederis mihi viam, loquar coram te: nam mater nostra de qua dixisti mihi, adhuc iuuenis est: iam senectuti appropinquat.
- 51 Et respondit ad me, & dixit, Interroga eam quæ parit, & dicet tibi.
- 52 Dices enim ei, Quare quos peperisti, nunc non sunt similes iis qui ante te, sed minores statura?
- 53 Et dicit tibi & ipsa, Alij sunt qui in iuuentute virtutis nati sunt: & alij qui sub tempore senectutis deficiente matrice sunt nati.
- 54 Considera ergo & tu, quoniam minori statura estis præ iis qui ante vos:
- 55 Et qui post vos, minori quàm vos, quasi iam senescentes creaturæ, & fortitudinem iuuentutis prætereuntes.
- 56 Et dixi, Rogo Domine, si inueni gratiam ante oculos tuos, demonstra seruo tuo per quæ visites creaturam tuam.

CAPVT VI.

- 1 **E**T dixit ad me, In initio terreni orbis, & antequam starent exitus seculi, & antequam spirarent conuentiones ventorum,
- 2 Et antequam sonarent voces tonitruum, & antequam splenderent nitores coruscationū, & antequam confirmarentur fundamenta paradisi,
- 3 Et antequam viderentur decori flores, & antequam confirmarentur motæ virtutes, & antequam colligerentur innumerabiles militiæ Angelorum,
- 4 Et antequam extollerentur altitudines aeris, & antequam nominarentur mensuræ firmamentorum, & antequam æstuant camini in Sion,
- 5 Et antequam inuestigarentur præsentem anni, & antequam abalienarentur eorum qui nunc peccant, ad inuentiones, & consignati essent qui fidem thesaurizauerunt:
- 6 Tunc cogitavi, & facta sunt per me solum, & non per alium: & finis per me, & non per alium.
- 7 Et respondi, & dixi, Quæ erit separatio temporum? aut quando prioris finis, & sequentis initium?
- 8 Et dixit ad me, Ab Abraham vsque ad Isaac, quando nati sunt ab eo Iacob & Esau, manus Iacob tenebat ab initio calcaneum Esau: Gen. 25. d. 27
- 9 Finis enim huius seculi Esau, & principium sequentis Iacob.
- 10 Hominis manus inter calcaneum & manū, aliud noli quærere Esdra.
- 11 Et respondi, & dixi, O Dominator Domine, si inueni gratiam ante oculos tuos,
- 12 Oro vt demonstres seruo tuo finem signorū tuorum, & quorum partem mihi demonstrasti nocte præcedenti.
- 13 Et respondit, & dixit ad me, Surge super pedes tuos, & audi vocem plenissimam sonitus.
- 14 Et erit sicut commotio, nec commouebitur

- locus in quo stes super eum.
- 15 Ideo quum loquitur, tu non expaueas, quoniam de sine verbum & fundamentum terræ intelligitur.
- B 16 Quoniam de ipsis sermo tremiscit & commouetur. scit enim quoniam finem eorum oportet commutari.
- 17 Et factum est quum audissem, surrexi super pedes meos: & audiui, & ecce vox loquens, & sonus eius sicut sonus aquarum multarum.
- 18 Et dixit, Ecce dies veniunt, & erit quando appropinquare incipiam, vt visitem habitantes in terra:
- 19 Et quando inquirere incipiam ab eis qui iniuste nocuerunt iniusticia sua, & quando suppleta fuerit humilitas Sion.
- 20 Et quum supersignabitur seculum quod incipiet pertranlire, hæc signa faciam: libri aperientur ante faciem firmamenti, & omnes videbunt simul:
- 21 Et anniculi infantes loquentur vocibus suis: & prægnantes immaturos parient infantes trium & quatuor mensium, & viuent, & suscitabuntur.
- 22 Et subito apparebunt seminata loca non seminata, & plena promptuaria subito inueniuntur vacua:
- 23 Et tuba canet cum sono, quam quum omnes audierint, subito expauescent.
- 24 Et erit in illo tempore, debellabunt amici amicos vt inimici, & expauescet terra cum his: & venæ fontium stabunt, & non decurrent in horis tribus.
- 25 Et erit, omnis qui derelictus fuerit ex omnibus istis quibus prædixi tibi, ipse saluabitur, & videbit salutare meum, & finem seculi vestri.
- 26 Et videbunt qui recepti sunt homines, qui mortem non gustauerunt à natiuitate sua, & murabitur cor inhabitantium, & conuertetur in sensum alium.
- 27 Delebitur enim malum, & extinguetur dolus.
- 28 Florebit autem fides, & vincetur corruptela, & ostendetur veritas quæ sine fructu fuit diebus tantis.
- 29 Et factum est quum loqueretur mihi, & ecce paulatim intuebar super eum ante quem stabam:
- 30 Et dixit ad me hæc, Veni tibi ostendere tempus venturæ noctis.
- 31 Si ergo iterum rogaueris, & iterum ieiunaueris septem diebus, iterum tibi renuntiabo horum maiora per diem quam audiui.
- C 32 Audita est enim vox tua apud Altissimum. vidit enim Fortis directionem tuam, & prouidit pudicitiam quam à iuuentute tua habuisti:
- 33 Et propter hoc misit me demonstrare tibi hæc omnia, & dicere tibi, Confide, & noli timere:
- 34 Et noli festinare cum prioribus temporibus cogitare vana, vt non properes à nouissimis temporibus.
- 35 Et factum est post hæc, & fleui iterum: & similiter ieiunavi septem diebus, vt suppleam tres hebdomadas quæ dictæ sunt mihi.
- 36 Et factum est in octaua nocte, & cor meum turbabatur iterato in me, & cœpi loqui coram Altissimo.
- 37 Inflammabatur enim spiritus meus valde, & anima mea anxiebat:
- 38 Et dixi, O Domine, loquens loquutus es ab initio creaturæ in primo die, dicens, Fiat cælum & terra: & tuum verbum opus perfectum. Gene. 1. 4. 1
- 39 Et erat tunc spiritus, & tenebræ circumferabantur, & silentium: sonus vocis hominis nondum erat abs te.
- 40 Tunc dixisti de thesauris tuis proferri lumen luminosum, quo appareret opus tuum.
- 41 Et die secundo creasti spiritum firmamenti, & imperasti ei vt diuideret & diuisionem faceret inter aquas, vt pars quædam sursum recederet, pars verò deorsum maneret.
- 42 Et tertia die imperasti aquis congregari in septima parte terræ, sex verò partes siccasti, & conseruasti, vt ex iis sint coram te ministratia seminata à Deo, & culta.
- 43 Verbum enim tuum processit, & opus statim fiebat.
- 44 Processit enim subito fructus multitudinis immensus, & concupiscentiæ gustus multiformes, & flores colore immutabili, & odores odoramenti inuestigabilis. & die tertia hæc facta sunt.
- 45 Quarta autem die imperasti fieri solis splendorem, lunæ lumen stellarum dispositionem: D
- 46 Et imperasti eis vt deseruirent futuro plasmato homini. Deut. 4. c. 19
- 47 Quinto autem die dixisti septimæ parti, vbi erat aqua congregata, vt procrearet animalia, & volatilia, & pisces: & ita fiebat. Gene. 1. c. 21
- 48 Aqua mutata, & sine anima, quæ Dei nutu iubebantur animalia faciebat, vt ex hoc mirabilia tua nationes enarrent.
- 49 Et tunc conseruasti duas animas: nomen vni vocasti Henoch, & nomen secundæ vocasti Leuiathan,
- 50 Et separasti ea ab alterutro. non enim poterat septima pars, vbi erat aqua congregata, capere ea.
- 51 Et dedisti Henoch vnã partem quæ siccata est tertio die, vt habitet in ea, vbi sunt montes mille:
- 52 Leuiathan autem dedisti septimam partem humidam, & seruasti eam, vt fiat in deuorationem quibus vis, & quando vis.
- 53 Sexto autem die imperasti terræ vt crearet coram te iumenta, & bestias, & reptilia:
- 54 Et super his Adam, quem constituisti ducem super omnibus factis quæ fecisti, & ex eo educimur nos omnes, quemq; elegisti populum.
- 55 Hæc autem omnia dixi coram te Domine, quia propter nos creasti seculum:
- 56 Residuas autem Gentes ab Adam natas dixisti eas nihil esse: & quoniam saluæ assimilatae sunt, & quasi stillicidium de vase similasti abundantiam eorum.
- 57 Et nunc Domine, ecce, istæ Gentes quæ in nihilum deputatæ sunt, cœperunt dominari nostri, & deuorare:
- 58 Nos autem populus tuus, quem vocasti primogenitum vnigenitum æmulatorem tuum, traditi sumus in manibus eorum:
- 59 Et si propter nos creatum est seculum, quare non hæreditatem possidemus cum seculo? vsquequo hæc?
- CAPVT VII.
- 1 Et factum est, quum finissem loqui verba hæc, missus est ad me Angelus qui missus fuerat

- fuerat ad me primis noctibus,
 2 Et dixit ad me, Surge Esdra, & audi sermones quos veni loqui ad te.
 3 Et dixit, Loquere Deus meus. Et dixit ad me, Mare positum est in spatiofo loco, vt esset altum & immensum.
 4 Erit autem ei introitus in angusto loco positus, vt esset similis fluminibus.
 5 Quis enim volens voluerit ingredi mare, & videre eum, vel dominari eius: si non trāserit angustum, in latitudinem, quomodo venire poterit?
 6 Item aliud, Ciuitas est ædificata & posita in loco campestri: est autē plena omnium bonorum.
 7 Introitus eius angustus & in præcipiti positus, vt esset à dextris quidem ignis, à sinistris aqua alta:
 8 Semita autem est vna sola inter eos posita, hoc est inter ignem & aquam, vt nō capiat semita, nisi solummodo vestigium hominis.
 9 Si autem dabitur ciuitas homini in hæreditatem, si nunquam antè positum periculum pertransierit, quomodo accipiet hæreditatem suam?
 10 Et dixi, Sic domine. Et dixit ad me, Sic est & Israel pars.
 11 Propter eos enim feci seculum: & quando transgressus est Adam constitutiones meas, iudicatum est quod factum est.
 12 Et facti sunt introitus huius seculi angusti, & dolentes, & laboriosi: pauci autem & mali, periculorum pleni: & labore magnopere fulti.
 13 Nam maioris seculi introitus spatiosi & securi, & facientes immortalitatis fructum.
 14 Si ergo ingredienti non fuerunt ingressi qui viuunt, angusta & vana hæc non poterunt recipere quæ sunt reposita.
 15 Nunc ergo quare tu conturbaris, quum sis corruptibilis? & quid moueris tu, quum sis mortalis?
 16 Et quare nō accepisti in corde tuo quod est futurum, sed quod in præsentia?
 17 Respondi, & dixi, Dominator Domine, ecce disposuisti Lege tua, quoniam iusti hæditabunt hæc, impij autem peribunt:
 18 Iusti autem ferēt angusta, sperātes spatiosa. qui enim impiè gesserūt, & angusta pasci sunt, & spatiosa non videbunt.
 B 19 Et dixit ad me, Non est iudex super Deum, neque intelligens super Altissimum.
 20 Pereunt enim multi præsentis, quia negligitur quæ anteposita est Dei lex.
 21 Mandans enim mandauit Deus venientibus, quando venerunt, quid facientes viuerēt, & quid obseruantes non punirentur.
 22 Hi autem non sunt persuasi, & contradixerunt ei, & cōstituerūt sibi cogitamentum vanitatis:
 23 Et proposuerunt sibi circumuentiones delictorum, & superdixerunt Altissimo non esse, & vias eius non cognouerunt,
 24 Et Legē eius spreuerunt, & sponfiones eius abnegauerunt, & in legitimis eius fidem non habuerunt, & opera eius non perfecerunt.
 25 Propter hoc Esdra, vacua vacuis, & plena plenis.
 26 Ecce tempus veniet, & erit quando venient signa quæ prædixi tibi, & apparebit sponsa, & apparens ostenderetur quæ nunc subducitur terra:
 27 Et omnis qui liberatus est de prædictis malis, ipse videbit mirabilia mea.
 28 Reuelabitur enim filius meus Iesus cum iis qui cum eo sunt: & iucundabuntur qui relictii sunt in annis quadringentis.
 29 Et erit post annos hos, & morietur filius meus Christus, & omnes qui spiramētum habent homines:
 30 Et conuertetur seculum in antiquum silentium diebus septē, sicut in prioribus iudiciis, ita vt nemo derelinquatur.
 31 Et erit post dies septem, & excitabitur quod nondum vigilat seculū, & morietur corruptū.
 32 Et terra reddet quæ in ea dormiunt, & puluis qui in eo silentio habitāt, & promptuaria reddent quæ eis commendatæ sunt animæ.
 33 Et reuelabitur Altissimus super sedem iudicij, & pertransibunt miseræ, & longanimitas congregabitur.
 34 Iudicium autem solum remanebit, veritas stabit, & fides conualescet.
 35 Et opus subsequetur, & merces ostendetur, & iustitiæ vigilabunt, & iniustitiæ non dominabuntur.
 36 Et dixi, Primus Abraham propter Sodomitas orauit, & Moyfes pro patribus qui in deserto peccauerunt,
 37 Et qui post eum pro Israel in diebus Achaz & Samuelis,
 38 Et David pro confectione, & Salomon pro eis qui venerunt in sanctificationem,
 39 Et Elias pro iis qui pluuiam acceperunt, & pro mortuo vt viueret,
 40 Et Ezechias pro populo in diebus Sennacherib, & multi pro multis.
 41 Si ergo modò quando corruptibile increuit, & iniustitia multiplicata est, & orauerunt iusti pro impiis: quare & nunc sic non erit?
 42 Et respondit ad me, & dixit, Præsens seculū non est finis, gloria in eo frequēs manet: propter hoc orauerunt pro inualidis.
 43 Dies enim iudicij erit finis tēporis huius, & initium temporis futurę immortalitatis, in quo transiit corruptela:
 44 Soluta est intemperantia, abscissa est incredulitas: creuit autem iustitia, orta est veritas.
 45 Tunc enim nemo poterit saluare eum qui perit, neque demergere qui vicit. Et respondi,
 46 Et dixi, Hic est sermo meus primus & nouissimus, quoniam melius erat non dare terram Adam: vel quum iam dedisset, coercere eum vt non peccaret.
 47 Quid enim prodest hominibus in præsentia viuere in tristitia, & mortuos sperare punitionem?
 48 O tu quid fecisti Adam? si enim tu peccasti, non est factus solius tuus casus, sed & nostes qui ex te aduenimus.
 49 Quid enim prodest nobis si promissum est nobis immortale tempus: nos autem mortalia opera egimus?
 50 Et quoniam prædicta est nobis perennis spes: nos verò pessimi vani facti sumus.
 51 Et quoniam reposita sunt nobis habitacula sanitatis & securitatis: nos verò malè conuersati sumus.
 52 Et quoniam reposita est gloria Altissimi protegere eos qui tardè conuersati sunt: nos autē pessimis viis ambulauimus.

Deut. 8. a. 1

Gen. 18. c. 13
Exod. 32. c. 11
C

2. Regum 24.
c. 17
2. Paral. 6. c.
14
3. Regum 17.
d. 21. c. 18.
d. 25
4. Regum 19.
c. 15

Rom. 5. b. 12

- D 53 Et quoniam ostendetur paradifus, cuius fructus incorruptus perseverat, in quo est securitas & medela:
- 54 Nos verò nō ingrediemur: in ingratif enim locis conuerfati fumus.
- 55 Et quoniam fuper ftellas fulgebunt facies eorum qui abftinentiam habuerunt: noftræ autem facies fuper tenebras nigræ.
- 56 Non enim cogitauimus viuentes quando iniquitatē faciebamus, quòd incipiemus poft mortem pati.
- 57 Et refpondit, & dixit, Hoc eft cogitamentū certaminis quod certabit qui fuper terram natus eft homo,
- 58 Vt fi victus fuerit, patiatur quod dixifti: fi autem vicerit, recipiet quod dico:
- Deut. 30. d 59 Quoniam hæc eft vita quam Moyfes dixit quum viueret, ad populum, dicens, Elige tibi vitam vt viuas.
- 60 Non crediderunt autem ei, fed nec poft eū Prophetis, fed nec mihi qui loquutus fum ad eos:
- 61 Quoniam non effer triftitia in perditionem eorum, ficut futurum eft gaudium fuper eos, quibus perfuafa eft falus.
- 62 Et refpondi, & dixi, Scio Domine, quoniam vocatus eft Altiffimus mifericors in eo quòd miferetur iis qui nondum in feculo aduenerunt,
- 63 Et quòd miferetur illis qui conuerfionem faciunt in Lege eius.
- Rom. 2. d. 4 64 Et longanimis eft: quoniam longanimitatem præftat iis qui peccauerunt, quali fuis operibus.
- 65 Et munificus eft, quoniam quidem donare vult pro exigentiis.
- 66 Et multæ mifericordiæ: quoniã multiplicat magis mifericordias iis qui præfentes funt, & qui præterierunt, & qui futuri funt.
- 67 Si enim non multiplicauerit mifericordias fuas, nō viuificabitur feculum cum iis qui inhereditabant in eo.
- 68 Et donat: quoniam fi non donauerit de bonitate fua, vt alleuentur ij qui iniquitatem fecerunt, de fuis iniquitatibus non poterit decies millefima pars viuificari hominum.
- 69 Et iudex fi non ignouerit iis qui curati funt verbo eius, & deleuerit multitudinem contentionum,
- 70 Non fortassis derelinquerentur in innumerabili multitudine, nifi pauci valde.

CAPVT VIII.

- 1 **E**T refpondit ad me, & dixit, Hoc feculum fecit Altiffimus propter multos, futurū autem propter paucos.
- 2 Dicam autem corā te fimilitudinem, Esdra. Quomodo autem interrogabis terram, & dicet tibi quoniam dabit terram multam magis vnde fiat fictile, paruum autem puluerē vnde aurum fit: fic & actus præfentis feculi.
- Matth. 20. b. 3 Multi quidem creati funt, pauci autem faluabuntur.
- 4 Et refpōdi, & dixi, Abforbe ergo anima feffum, & deuora quod fapit.
- 5 Conuenifti enim obaudire, & prophetare volens. nec enim tibi datum eft fpatium, nifi folummodo viuere.
- 6 O Domine, fi non permittas feruo tuo vt o-

remus coram te, & des nobis femen cordi, & fenfui culturam vnde fructus fiat, vnde viuere poffit omnis corruptus qui portabit locum hominis?

- 7 Solus enim es, & vna plasmatio nos fumus manuum tuarum, ficut loquutus es.
- 8 Et quomodo nunc in matrice plasmatum eft corpus, & præftas membra: conferuatur in igne & aqua tua creatio, & nouem menfibus patitur tua plasmatio tuam creaturam quæ in ea creata eft:
- 9 Ipfum autem quod feruat, & quod feruatur, vtraque feruabuntur: feruatque quandoque iterum reddit matrix quæ in ea creauerunt.
- 10 Imperafti enim ex ipsis mēbris, hoc eft mammillis, præbere lac fructui mamillarum,
- 11 Vt nutriatur id quod plasmatum eft vſque in tempus aliquod, & poſtea diſponas eum tuæ mifericordiæ.
- 12 Enutriſti eum tua iuſtitia, & erudiſti eum in Lege tua, & corripuiſti eum tuo intellectu:
- 13 Et mortificabis eum vt tuam creaturam, & viuificabis eum vt opus tuum. B
- 14 Si ergo perdideris eum qui tātis laboribus plasmatus eft, tuo iuſſu facile eft ordinari vt & id quod fiebat, feruaretur.
- 15 Et nunc Domine dicam, de omni homine tu magis ſcis: de populo autem tuo ob quem doleo,
- 16 Et de hæreditate tua propter quam lugeo, & propter Ifrael propter quem triftis ſum, & de Iacob propter quem doleo:
- 17 Ideo incipiam orare coram te pro me & pro eis: quoniam video lapſus noſtros qui inhabitamus terram.
- 18 Sed audiui celeritatem iudicis qui futurus eft.
- 19 Ideo audi vocem meam, & intellige ſermonem meum, & loquar coram te. Initium verborum Esdræ priuſquam aſſumeretur:
- 20 Et dixi, Domine qui inhabitas ſeculū, cuius oculi eleuati in ſuperna & aere:
- 21 Et cuius thronus inæſtimabilis, & gloria incomprehenſibilis: cui aſtat exercitus Angelorum cum tremore,
- 22 Quorum ſeruatio in vento & igni conuertitur: cuius verbum verum, & diſta perfeuerantia: cuius iuſſio fortis, & diſpoſitio terribilis:
- 23 Cuius aſpectus arefacit abyſſos, & indignatio tabeſcere facit montes, & veritas teſtificatur:
- 24 Exaudi orationē ſerui tui, & auribus percipe precationem figmenti tui.
- 25 Dum enim viuo, loquar: & dum ſapio, reſpondebo.
- 26 Nec reſpicias populi tui delicta, ſed qui tibi in veritate ſeruiunt.
- 27 Nec intendas impia Gentium ſtudia, ſed qui tua teſtimonia cum doloribus cuſtodierunt.
- 28 Nec cogites qui in conſpectu tuo falſè conuerſati ſunt, ſed memorare qui ex voluntate tua timorem cognouerunt.
- 29 Neque volueris perdere qui pecudum mores habuerunt, ſed reſpicias eos qui Legem tuam ſplendidè docuerunt.
- 30 Nec indigneris eis qui beſtiis peiores iudicati ſunt, ſed diligas eos qui ſemper in tua iuſtitia confidunt & gloria.
- 31 Quoniam nos & patres noſtri talibus mor-

bis languemus: tu autem propter nos peccatores misericors vocaberis.

- C** 32 Si enim desideraueris vt nostri miserearis, tunc misericors vocaberis, nobis autem nõ habentibus opera iustitiæ.
- 33 Iusti enim quibus sunt opera multa reposita, ex propriis operibus recipient mercedem.
- 34 Quid est enim homo, vt ei indigneris: aut genus corruptibile, vt ita amarus sis de ipso?
- 35 In veritate enim nemo de genitis est qui nõ impiè gessit, & de confitentibus qui non deliquit.
- 36 In hoc enim annũtiabitur iustitia tua, & bonitas tua Domine, quũ misertus fueris eis qui non habent substantiam bonorum operum.
- 37 Et respondit ad me, & dixit, Rectè loquutus es aliqua: & iuxta sermones tuos sic & fiet.
- 38 Quoniam non verè cogitabo super plasma eorum qui peccauerunt ante mortem, ante iudicium, ante perditionem:
- 39 Sed iucundabor super iustorum signum, & memorabor peregrinationis quoque, & saluationis, & mercedis receptionis.
- 40 Quo modo ergo loquutus sum, sic & est.
- 41 Sicut enim agricola serit super terrã semina multa, & plantationes multitudinis plantat, sed non in tempore omnia quæ seminata sunt, saluantur, sed nec omnia quæ plantata sunt, radicabunt: sic & qui in seculo seminati sunt, non omnes saluabuntur.
- 42 Et respondi, & dixi, Si inueni gratiam, loquar:
- 43 Quomodo semen agricolæ, si non ascenderit, aut non acceperit pluuiam tuam in tempore, aut si corruptũ fuerit multitudine pluuiæ:
- 44 Sic perit & similiter homo qui manib' tuis plasmatus est, & tu ei imago nominatus: quoniam similatus es ei, propter què omnia plasmasti, & similasti semini agricolæ.
- 45 Non irascaris super nos, sed parce populo tuo, & miserere hæreditati tuæ. tu autem creaturæ tuæ misereris.
- 46 Et respondit ad me, & dixit, Quæ sunt presentia præsentibus, & quæ futura futuris.
- D** 47 Multum enim tibi restat vt possis diligere meam creaturam super me: tibi autem frequenter & ipsi proximaui, iniustis autem nunquã.
- 48 Sed & in hoc mirabilis es corã Altissimo,
- 49 Quoniam humiliasti te sicut decet te: & nõ iudicasti te, vt inter iustos plurimum glorificeris.
- 50 Propter quod miseræ multæ & miserabiles efficiuntur eis qui habitant seculum in nouissimis: quia in multa superbia ambulauerunt.
- 51 Tu autem pro te intellige, & de similibus tuis inquire gloriam.
- 52 Vobis enim apertus est paradysus, plantata est arbor vitæ, preparatum est futurum tẽpus, præparata est abundantia, ædificata est ciuitas, probata est requies, perfecta est bonitas, & perfecta sapientia.
- 53 Radix mali signata est à vobis: infirmitas & tinea à vobis abicõsa est: & in infernum fugit corruptio in obliuione.
- 54 Transierunt dolores, & ostensus est in fine thesaurus immortalitatis.
- 55 Noli ergo adiciere inquirendo de multitudine eorum qui pereunt.

3. Regum 8. e. 46
2. Paralip. 6. f. 36

Gen. 4. 4. 4

Mat. 13. 4. 4,
20. b. 16

- 56 Nam & ipsi accipientes libertatem, spreuerunt Altissimum, & Legem eius contempserunt, & vias eius dereliquerunt.
- 57 Adhuc autem iustos eius conculcauerunt,
- 58 Et dixerunt in corde suo non esse Deum: & quidem scientes quoniam moriuntur.
- 59 Sicut enim vos suscipiẽt quæ prædicta sunt, sic eos sitis & cruciatus, quæ præparata sunt: non enim voluit hominem disperdi.
- 60 Sed & ipsi qui creati sunt, coinquinauerunt nomen eius qui fecit eos: & ingrati fuerunt ei qui præparauit eis vitam.
- 61 Quapropter iudicium meum modò appropinquat.
- 62 Quæ non omnibus demonstraui, nisi tibi, & tibi similibus paucis. Et respondi, & dixi,
- 63 Ecce nunc Domine, demonstraui mihi multitudinem signorum quæ incipies facere in nouissimis: sed non demonstraui mihi quo tempore.

Psal. 13. d. 2,
52. d. 2

Mat. 24. 4. 7,
26. 29

B
2. 2. 2. 2

Supra 8. d. 3
Mat. 20. b. 16

CAPVT IX.

- E**T respondit ad me, & dixit, Metiens metire tẽpus in semetipso: & erit, quum videris quando transierit pars quædam signorũ quæ prædicta sunt,
- 2 Tunc intelliges quoniam ipsum est tempus in quo incipiet Altissimus visitare seculum quod ab eo factum est.
- 3 Et quando videbitur in seculo motio locorum, & populorum turbatio,
- 4 Tunc intelliges quoniam de iis erat Altissimus loquutus à diebus qui fuerunt ante te ab initio.
- 5 Sicut enim omne quod factum est in seculo, initium habet pariter & consummationem, & consummatio est manifesta:
- 6 Sic & Altissimi tẽpora initia habent manifesta in prodigiis & in virtutibus, & consummationes in actu & in signis.
- 7 Et erit, omnis qui saluus factus fuerit, & qui poterit effugere per opera sua & per fidem in qua credidistis,
- 8 Relinquetur de prædictis periculis, & videbit salutare meum in terra mea, & in finibus meis, quoniam sanctificauit me à seculo.
- 9 Et tunc miserebuntur qui nunc abusi sunt vias meas: & in tormentis commorabuntur ij qui eas proiecerunt in contemptu.
- 10 Qui enim non cognouerunt me, viuẽtes beneficia consequuti:
- 11 Et qui fastidierunt Legem meam quum adhuc erant habentes libertatem, & quũ adhuc esset eis apertus pœnitentiæ locus, non intellexerunt, sed spreuerunt:
- 12 Hos oportet post mortem in cruciamẽto cognoscere.
- 13 Tu ergo noli adhuc curiosus esse quomodo impij cruciabuntur: sed inquire quomodo iusti saluabuntur, & quorum seculum, & propter quos seculum, & quando.
- 14 Et respondi, & dixi,
- 15 Olim loquutus sum, & nunc dico, & postea dicã: quoniam plures sunt qui pereunt, quàm qui saluabuntur:
- 16 Sicut multiplicatur fluctus super guttam. Et respondit ad me, & dixit,
- 17 Qualis ager, talia & semina: & quales flores, tales & tincturæ: & qualis operator, talis & creatio;

- creatio: & qualis agricola, salis cultura: quoniam tempus erat seculi.
- 18 Et nunc quum essem parans iis qui nunc sunt, antequam fieret seculum in quo habitarent: & nemo mihi contradixit.
- 19 Tunc enim quisque, & nunc creator in mundo hoc parato, & messe indeficienti, & lege inuestigabili corrupti sunt mores eorum.
- 20 Et consideraui seculum, & ecce erat periculum propter cogitationes quæ in eo aduenerunt.
- 21 Et vidi, & peperci ei valde: & seruaui mihi acinum de botro, & plantationem de tribu multa.
- 22 Pereat ergo multitudo quæ sine causa nata est, & seruetur acinus meus, & plantatio mea: quia cum multo labore perfecit.
- 23 Tu autem si adhuc intromittas septem dies alios, sed non ieiunabis in eis:
- 24 Ibis in campum florum, vbi domus non est ædificata: & manducabis solummodo de floribus campi, & carnem non gustabis, & vinum non bibes, sed solummodo flores.
- C** 25 Deprecare Altissimum sine intermissione, & veniam, & loquar tecum.
- 26 Et profectus sum, sicut dixit mihi, in campum qui vocatur Ardath, & sedi ibi in floribus, & de herbis agri manducaui, & facta est esca earum mihi in saturitatem.
- 27 Et factum est post dies septem, & ego discubebam supra fœnum, & cor meum iterum turbabatur sicut antè.
- 28 Et apertum est os meum, & inchoaui dicere coram Altissimo, & dixi,
- Exo. 19. b. 9, 29 O Domine, te nobis ostendens ostensus es
24. a. 3 patribus nostris in deserto quod non calcatur,
Deut. 4. b. 12 & infructuoso, quando erant exeuntes de Ægypto:
- 30 Et dicens dixisti, Tu Israel audi me, & semè Iacob intende sermonibus meis.
- 31 Ecce enim ego semino in vobis Legem meam, & faciet in vobis fructum, & glorificabimini in eo per seculum.
- 32 Nam patres nostri accipientes Legem, non seruauerunt, & legitima tua non custodierunt, & factus est fructus Legis non parens: nec enim poterat, quoniam tuus erat.
- Exo. 32. f. 28 33 Nam qui acceperunt, perierunt, non custodientes quod in eis seminatum fuerat.
- 34 Et ecce, consuetudo est, ut quum acceperit terra semen, vel nauem mare, vel vas aliquod escam vel potum: quum fuerit exterminatum id in quo seminatum est, vel in quo missum est,
- 35 Simul id quod seminatum vel missum est, vel quæ suscepta sunt, exterminantur, & suscepta iam non manent apud nos. sed nobis sic non factum est.
- D** 36 Nos quidem qui Legem accepimus, peccantes periimus, & cor nostrum quod suscepit eam:
- Esdr. 4. 8. d. 3 37 Nam Lex non perit, sed permanit in suo
2. Tim. 2. d. 2 labore.
- 38 Et quum loquerer hæc in corde meo, respexi oculis meis, & vidi mulierem in dextera parte: & ecce hæc lugebat & plorabat cum voce magna, & animo dolebat valde, & vestimenta eius discissa, & cinis super caput eius,
- 39 Et dimisi cogitatus in quibus eram cogitatus, & conuersus sum ad eam,
- 40 Et dixi ei, Ut quid fles? & quid doles animo?
- 41 Et dixit ad me, Dimitte me domine meus, ut desleam me, & adiciam dolorem: quoniam
- valde amaro sum animo, & humiliata sum valde.
- 42 Et dixi ei, Quid passa es? dic mihi. Et dixit ad me,
- 43 Sterilis fui ego famula tua, & non peperci, habens maritum annis triginta.
- 44 Ego enim per singulas horas, & per singulos dies, & annos hos triginta deprecor Altissimum nocte ac die.
- 45 Et factum est, post triginta annos exaudiuit me Deus ancillam tuam, & vidit humilitatem meam, & attendit tribulationi meam, & dedit mihi filium: & iucundata sum super eum valde ego, & vir meus, & omnes ciues mei, & honorificabamus valde Forrem.
- 46 Et nutriui eum cum labore multo.
- 47 Et factum quum creuisset, & venisset accipere uxorem, feci diem epuli.

CAPVT X.

- 1 **E**T factum est quum introisset filius meus in thalamo suo, cecidit, & mortuus est:
- 2 Et euertimus omnes lumina, & surrexerunt omnes ciues mei ad consolandum me, & quieui vsque in alium diem vsque nocte.
- 3 Et factum est quum omnes quieuissent ut me consolarentur, ut quiescerem: & surrexi nocte, & fugi: & veni sicut vides, in hunc campum.
- 4 Et cogito iam non reuerti in ciuitatem, sed hic consistere: & neque manducare, neque bibere, sed sine intermissione lugere, & ieiunare vsque dum moriar.
- 5 Et dereliqui sermones in quibus eram, & respondi cum iracundia ad eam, & dixi,
- 6 Stulta super omnes mulieres, non vides luctum nostrum & quæ nobis contingunt?
- 7 Quoniam Sion mater nostra omni tristitia contristatur, & humilitate humiliata est, & luget validissimè.
- 8 Et nunc quoniam omnes lugemus, & tristes sumus: quoniam omnes contristati sumus, tu autem contristaris in vno filio?
- 9 Interroga enim terram, & dicet tibi quoniam hæc est quæ debeat lugere casum tantorum suum per eam germantium.
- 10 Et ex ipsa ab initio omnes nati, & alij venient: & ecce, penè omnes in perditionem ambulat, & exterminium fit multitudo eorum.
- 11 Et quis ergo debet lugere magis, nisi hæc quæ tam magnam multitudinem perdidit, quam tu quæ pro vno doles? Si autem dicis mihi,
- 12 Quoniam non est planctus meus similis terræ: quoniam fructum ventris mei perdidit quem cum mæroribus peperci, & cum doloribus genui:
- 13 Terra autem secundum viam terræ, abiitque in ea multitudo præsens, quo modo euenit: & ego tibi dico.
- 14 Sicut tu cum labore peperisti, sic & terra dat fructum suum homini ab initio ei qui fecit eam.
- 15 Nunc ergo retine apud te metipsam dolorum tuum, & fortiter fer qui tibi contigerunt casus.
- 16 Si enim iustificaueris terminum Dei, & consilium suum recipies in tempore, & in talibus collaudaberis.
- 17 Ingredere ergo in ciuitatem ad virum tuum. Et dixit ad me,
- 18 Non faciam, neque ingrediar ciuitatem, sed hic

hic moriar.

- 19 Et apposui adhuc loqui ad eam, & dixi,
 20 Noli facere huc sermonem, sed cõsenti persuadeti. Quor enim casus Sion? cõsolare propter dolorem Ierusalem.
 21 Vides enim quoniã sanctificatio nostra deserta effecta est, & altare nostrum demolitum est, & templum nostrum destructum est,
 22 Et psalterium nostrum humiliatum est, & hymnus conticuit, & exultatio nostra dissoluta est, & lumen candelabri nostri extinctum est, & arca testameti nostri direpta est, & sancta nostra contaminata sunt, & nomen quod inuocatum est super nos, penè profanatum est: & liberi nostri contumeliam passi sunt, & Sacerdotes nostri succensi sunt, & Leuitæ nostri in captiuitatem abierunt, & virgines nostræ coinquinatæ sunt, & mulieres nostræ vim passæ sunt, & iusti nostri rapti sunt, & paruuli nostri perditii sunt, & iuuenes nostri seruierunt, & fortes nostri inualidi facti sunt:
 23 Et quod omnium maius, signaculum Sion, quoniam resignata est de gloria sua. nã & tradita est in manibus eorum qui nos oderunt.
 24 Tu ergo excute tuam tristitiam multam, & depone abs te multitudinem dolorum, vt tibi repropitiatur Fortis, & requiem faciet tibi Altissimus requietionem laborum.
 25 Et factum est quum loquebar ad eam, facies eius fulgebat subito & species, coruscus fiebat visus eius, vt essem pauens valde ad eam, & cogitarem quid esset hoc.
 26 Et ecce, subito emisit sonitum vocis magni timore plenum, vt commoueretur terra à mulieris sono. & vidi:
 C 27 Et ecce, amplius mulier nõ comparebat mihi, sed ciuitas ædificabatur, & locus demonstrabatur de fundamentis magnis: & timui, & clamaui voce magna, & dixi,
 Suprà 4.4.1 28 Vbi est Vriel Angelus, qui à principio venit ad me? quoniam ipse me fecit venire in multitudine in excessu mentis huius, & factus est finis meus in corruptionem, & oratio mea in improprium.
 29 Et quum essem loquens ego hæc, ecce venit ad me, & vidit me:
 30 Et ecce eram positus, vt mortuus, & intellectus meus alienatus erat, & tenuit dexteram meam, & confortauit me, & statuit me super pedes meos, & dixit mihi,
 31 Quid tibi est? & quare conturbatus est intellectus tuus, & sensus cordis tui? & quare conturbaris? Et dixi,
 Suprà 5. b. 20 32 Quoniam dereliquisti me, & ego quidẽ feci secundum sermones tuos, & exiui in campum: & ecce vidi, & video quòd non possum enarrare. Et dixit ad me,
 33 Sta vt vir, & commonebo te. Et dixi,
 34 Loquere Domine meus tu in me, noli me derelinquere, vt non frustra moriar:
 35 Quoniam vidi quæ non sciebam, & audio quæ non scio.
 36 Aut nunquid sensus meus fallitur, & anima mea somniat?
 37 Nunc ergo deprecor te, vt demonstres seruo tuo de excessu hoc. Et respondit ad me, & dixit,
 38 Audi me, & doceam te & dicã tibi de quibus times: quoniam Altissimus reuelauit tibi my-

- steria multa.
 39 Vidit rectam viam tuam, quoniam sine intermissione contristabar pro populo tuo, & valde lugebas propter Sion.
 40 Hic ergo intellectus visionis quæ tibi apparuit ante paululum.
 41 Quam vidisti lugentem, inchoasti consolari eam.
 42 Nunc autem iam speciem mulieris non vides, sed apparuit tibi ciuitas ædificari:
 43 Et quoniam enarrabat tibi de casu filij sui, hæc absolutio est.
 44 Hæc mulier quam vidisti, hæc est Sion: & quoniam dixit tibi quam & nunc conspicias, vt ciuitatem ædificatam. D
 45 Et quoniam dixit tibi, quia sterilis fuit triginta annis: propter quod erant anni scilicet triginta, quando non erat in ea adhuc oblatio oblata.
 46 Et factum est post annos triginta, ædificauit Salomon ciuitatem, & obtulit oblationes: tunc fuit quando peperit sterilis filium.
 47 Et quod tibi dixit, quoniam nutriuit eum cum labore, hoc erat habitatio in Ierusalem.
 48 Et quoniam dixit tibi, quòd filius meus veniens in suo thalamo mortuus esset, & contigisset ei casus, hoc erat quæ facta est ruina Ierusalem.
 49 Et ecce vidisti similitudinem eius: & quoniam filium lugeret, inchoasti consolari eam: & de iis quæ contigerunt, hæc erant tibi aperienda.
 50 Et nunc videt Altissimus quoniam ex animo cõtristatus es, & quoniã ex toto corde pateris pro ea, ostendit tibi claritatẽ glorię eius, & pulchritudinem decoris eius.
 51 Propterea enim dixi tibi vt maneres in campo vbi domus non est ædificata.
 52 Sciebam enim ego, quoniam Altissimus incipiebat tibi ostendere hæc:
 53 Propterea dixi tibi vt venires in agrum vbi non est fundamentum ædificij.
 54 Nec enim poterat opus ædificij hominis sustineri in loco, vbi incipiebatur Altissimi ciuitas ostendi.
 55 Tu ergo noli timere, neque expauescat cor tuum: sed ingredere, & vide splendorem & magnitudinem ædificij, quantum capax est tibi visus oculorum videre:
 56 Et post hæc audies quantum capis auditus aurium tuarum audire.
 57 Tu enim beatus es præ multis, & vocatus es apud Altissimum sicut & pauci.
 58 Nocte autem quæ in crastinum futura est, manebis hic:
 59 Et ostendet tibi Altissimus eas visiones supremorum, quæ faciet Altissimus iis qui habitant super terram à nouissimis diebus.
 60 Et dormiui illam noctem & aliam, sicut dixerat mihi.

CAPVT XI.

- 1 ET vidi somniũ, & ecce ascendebat de mari aquila, cui erant duodecim alę pennarum, & capita tria.
 2 Et vidi, & ecce expãdebat alas suas in omnẽ terram, & omnes venti celi insufflabant in eã, & colligebantur.
 3 Et vidi, & de pennis eius nascebatur cõtrariæ pennæ,

- pennæ, & ipsæ fiebant in pennaculis minutis & modicis.
- 4 Nam capita eius erant quiescentia, & dimidium caput erat maius aliorum capitum, sed ipsa quiescebat cum eis.
- 5 Et vidi, & ecce aquila volauit in pennis suis, & regnauit super terram, & super eos qui habitant in ea.
- 6 Et vidi quoniam subiecta erant ei omnia sub cælo, & nemo illi contradicebat, neque vnus de creatura quæ est super terram.
- 7 Et vidi, & ecce surrexit aquila super vngues suos, & misit vocem pennis suis, dicens,
- 8 Nolite omnes simul vigilare, dormite vnusquisque in loco suo, & per tempus vigilare.
- 9 Capita autem in nouissimo feruentur.
- 10 Et vidi, & ecce vox non exibat de capitibus eius, sed de medietate corporis eius.
- 11 Et numeravi contrarias pennas eius, & ecce ipsæ erant octo.
- 12 Et vidi, & ecce à dextera parte surrexit vna penna, & regnauit super omnem terram.
- B** 13 Et factum est quum regnaret, venit ei finis, & non apparuit locus eius: & sequens exurrexit, & regnabat. ipsa multum tenuit tempus.
- 14 Et factum est quum regnaret, & veniebat finis eius, vt non appareret sicut prior.
- 15 Et ecce vox emissa est illi, dicens,
- 16 Audi tu quæ tanto tempore tenuisti terram: hæc annuntio tibi antequam incipias non apparere.
- 17 Nemo post te tenebit tempus tuum, sed nec dimidium eius.
- 18 Et leuauit se tertia, & tenuit principatum sicut & priores: & non apparuit & ipsa.
- 19 Et sic contingebat omnibus aliis singulatim principatum gerere, & iterum nusquam comparere.
- 20 Et vidi, & ecce in tempore sequentes penne erigebantur à dextera parte, vt teneret & ipsæ principatum: & ex iis erant quæ tenebant, sed tamen statim non comparebant.
- 21 Nam & aliquæ ex eis erigebantur, sed non tenebant principatum.
- 22 Et vidi post hæc, & ecce non comparuerunt duodecim pennæ, & duo pennacula:
- 23 Et nihil supererat in corpore aquilæ, nisi duo capita quiescentia & sex pennacula.
- 24 Et vidi, & ecce sex pennaculis diuisæ sunt duæ, & manserunt sub capite quod est ad dexteram partem. nam quatuor manserunt in loco suo.
- 25 Et vidi, & ecce subalares cogitabant se erigere & tenere principatus.
- C** 26 Et vidi, & ecce vna erecta est, sed statim non comparuit.
- 27 Et secundæ velocius quàm priores non comparuerunt.
- 28 Et vidi, & ecce duæ quæ superauerunt apud semetipsas, cogitabant & ipsæ regnare:
- 29 Et in eo quum cogitarent, ecce vnum quiescentium caput quod erat medium, euigilabat: hoc enim erat duorum capitum maius.
- 30 Et vidi quoniam completa sunt duo capita secum:
- 31 Et ecce conuersum est caput cum iis qui cū eo erant, & comedit duas subalares quæ cogitabant regnare.
- 32 Hoc autem caput percoterruit omnem terram, & dominabatur in ea iis qui habitant terram cum labore multo: & potentatum tenuit orbis terrarum super omnes alas quæ fuerunt.
- 33 Et vidi post hæc, & ecce mediū caput subito non comparuit, & hoc sicut alæ.
- 34 Superauerunt autem duo capita, quæ & ipsa similiter regnauerunt super terram, & super eos qui habitant in ea.
- 35 Et vidi, & ecce deuorauit caput à dextera parte illud quod à læua.
- 36 Et audiui vocem dicentem mihi, Conspice contra te, & considera quod vides.
- 37 Et vidi, & ecce sicut leo concitatus de sylua rugiens: & vidi quoniam emittebat vocem hominis ad aquilam: & dixit, dicens,
- 38 Audi tu, & loquar ad te: & dicet Altissimus tibi,
- 39 Nōne tu es qui superasti de quatuor animalibus quæ feceram regnare in seculo meo, & vt per eos veniret finis temporum eorum?
- 40 Et quartus veniens, deuicit omnia animalia quæ transierunt, & potentatum tenuit seculum cū tremore multo, & omnem orbem cum labore pessimo, & inhabitauit tot tēporibus orbem terrarum cum dolo.
- 41 Et iudicasti terram non cum veritate.
- 42 Tribulasti enim mansuetos, & læsisti quiescentes, & dilexisti mendaces, & destruxisti habitationes eorum qui fructificabant, & humiliasti muros eorum qui te non nocuerunt.
- 43 Et ascendit contumelia tua vsque ad Altissimum, & superbia tua ad Fortem.
- 44 Et respexit Altissimus superba tempora, & ecce finita sunt, & scelera eius completa sunt.
- 45 Propterea nō appareas tu aquila, & alæ tuæ horribiles, & pennacula tua pessima, & capita tua maligna, & vngues tui pessimi, & omne corpus tuum vanum,
- 46 Vti refrigeretur omnis terra, & reuertatur libera de tua vi, & speret iudiciū & misericordiam eius qui fecit eam.

CAPVT XII.

- 1 **E**T factum est, dum loqueretur leo verba hæc ad aquilam, & vidi:
- 2 Et ecce quod superauerat caput, & non comparuerunt quatuor alæ illæ quæ ad eum transierunt, & erectæ sunt vt regnarent: & erat regnum eorum exile, & tumultu plenum.
- 3 Et vidi, & ecce ipsa nō apparebant, & omne corpus aquilæ incendebatur, & expauescebat terra valde, & ego à tumultu & excessu mentis, & à magno timore vigilauit, & dixi spiritui meo,
- 4 Ecce tu præstitisti mihi hoc, in eo quod scrutaris vias Altissimi.
- 5 Ecce adhuc fatigatus sum animo, & spiritu meo inualidus sum valde: & nec modica est in me virtus à multo timore, quam expaui nocte hac.
- 6 Nunc ergo orabo Altissimum, vt me confortet vsque in finem.
- 7 Et dixi, Dominator Domine, si inueni gratiam ante oculos tuos, & si iustificatus sum apud te præ multis, & si certè ascendit deprecatio mea ante faciem tuam:
- 8 Conforta me, & ostende seruo tuo mihi interpretationem & distinctionem visus horribilis huius, vt plenissimè consoletis animam meam.
- 9 Dignum

Dan. 7. 6. 7

- 9 Dignum enim me habuisti ostendere mihi temporum nouissima. Et dixit ad me,
 10 Hæc est interpretatio visionis huius,
 11 Aquilam quam vidisti ascendentem de mari, hoc est regnū quod visum est in visione Danieli fratri tuo.
 12 Sed nō est illi interpretatum, quoniam ego nunc tibi interpretor.
 13 Ecce dies veniunt, & exurget regnum super terram, & erit timor acrior omniū regnorum quæ fuerunt ante eum.
 14 Regnabunt autem in ea Reges duodecim, vnus post vnum.
B 15 Nam secundus incipiet regnare, & ipse tenebit amplius tempus præ duodecim.
 16 Hæc est interpretatio duodecim alarū quas vidisti.
 17 Et quam audisti vocem quæ loquuta est, nō de capitibus eius exeuntem, sed de medio corporis eius,
 18 Hæc est interpretatio, quoniam post tēpus regni illius nascuntur contentiones non modicæ, & periclitabitur vt cadat: & non cadet tunc, sed iterum cōstituetur in suum initium.
 19 Et quoniam vidisti subalares octo cohærentes alis eius,
 20 Hæc est interpretatio, exurgent in ipso octo Reges, quorum erunt tempora leuia, & annicitati, & duo quidem ex ipsis perient.
 21 Appropinquante autem tempore medio, quatuor seruabuntur in tempore, quum incipiet appropinquare tempus eius vt finiatur: duæ verò in finem seruabuntur.
 22 Et quoniam vidisti tria capita quiescentia,
 23 Hæc est interpretatio, in nouissimis eius scitabit Altissimus tria regna, & reuocabit in ea multa, & dominabuntur terram:
 24 Et qui habitant in ea, cum labore multo super omnes qui fuerunt ante hos: propter hoc ipsi vocati sunt capita aquilæ.
 25 Isti enim erunt qui recapitulabunt impietates eius: & qui perficient nouissima eius.
C 26 Et quoniam vidisti caput maius non appares, hæc est interpretatio eius, quoniam vnus ex eis super lectum suum morietur, & tamen cum tormentis.
 27 Nam duo qui perseverarint, gladius eos comeder.
C 28 Vnius enim gladius comeder qui cū eo: sed tamen hic gladio in nouissimis cader.
 29 Et quoniam vidisti duas subalares traicientes super caput quod est in dextera parte,
 30 Hæc est interpretatio, hi sunt quos cōseruauit Altissimus in finem suum, hoc est regnum exile, & turbationis plenum.
 31 Sicut vidisti & leonem, quem vidisti de sylua euigilantē, & rugientem, & loquentem ad aquilam, & arguentē eam, & iniustitias ipsius per omnes sermones eius sicut audisti:
 32 Hic est ventus quem seruauit Altissimus in finem ad eos, & impietates ipsorum, & arguet illos, & incutiet coram ipsis discriptiones eorum.
 33 Statuet enim eos in iudicio viuos: & erit, quum arguerit eos, tunc corripiet eos.
 34 Nam residuum populum meum liberabit cū miseria, qui saluati sunt super fines meos, & iucūdabit eos quoadusque veniet finis dies iudicij, de quo loquutus sum tibi ab initio.
 35 Hoc somnium quod vidisti, & hæc interpretationes.
 36 Tu ergo solus dignus fuisti scire Altissimū secretum hoc.
 37 Scribe ergo omnia ista in libro quæ vidisti, & pone ea in loco abscondito.
 38 Et docebis ea sapiētes de populo tuo, quorum corda scis posse capere & seruare secreta hæc.
 39 Tu autem adhuc sustine hic alios dies septem, vt tibi ostendatur quicquid visum fuerit Altissimo ostendere tibi. Et profectus est à me.
 40 Et factum est, quum audisset omnis populus quoniam pertransierunt septem dies, & ego non fuisset reuersus in ciuitatem, & congregauit se omnis à minimo vsque ad maximum: & venit ad me, & dixerunt mihi, dicentes,
D 41 Quid peccauimus tibi, & quid iniuste egimus in te, quoniam derelinquens nos sedisti in loco hoc?
 42 Tu enim nobis superes solus ex omnibus populis, sicut botrus de vinea, & sicut lucerna in loco obscuro, & sicut portus & nauis saluata à tempestate.
 43 Aut non sufficiunt nobis mala quæ contingunt?
 44 Si ergo tu nos dereliqueris, quanto nobis erat melius si essemus succensi & nos cum incendio Sion?
 45 Nec enim nos sumus meliores eorum qui ibi mortui sunt. Et plorauerunt voce magna. Et respondi ad eos, & dixi,
 46 Confide Israel, & noli tristari tu domus Iacob.
 47 Est enim memoria vestri coram Altissimo, & Fortis non est oblitus vestri in tentatione.
 48 Ego enim non dereliqui vos, neque excessi à vobis: sed veni in hunc locum vt deprecarer pro desolatione Sion, vt quærerem misericordiam pro humilitate sanctificationis vestræ.
 49 Et nunc ite vnusquisque vestrū in domum suam, & ego veniam ad vos post dies istos.
 50 Et profectus est populus, sicut dixi ei, in ciuitatem:
 51 Ego autem sedi in campo septem diebus, sicut mihi mandauit, & manducabam de floribus solummodo agri, de herbis facta est esca mihi in diebus illis.

CAPVT XIII.

- 1 **E**T factum est post dies septem, & somnia cui somnium nocte.
 2 Et ecce, de mari ventus exurgebat, vt cōturbaret omnes fluctus eius.
 3 Et vidi, & ecce cōualescebat ille homo cum millibus cæli: & vbi vultum suum vertebat vt consideraret, tremebant omnia quæ sub eo videbantur:
 4 Et vbicunque exibat vox de ore eius, ardescebant omnes qui audiebāt voces eius, sicut quiescit terra quando senserit ignem.
 5 Et vidi post hæc, & ecce cōgregabatur multitudo hominum, quorum nō erat numerus, de quatuor ventis cæli, vt debellarent hominem qui ascenderat de mari.
 6 Et vidi, & ecce sibi metipso sculpserat montē
 H

- magnum; & volauit super eum.
- 7 Ego autem quæsiui videre regionem, vello cum vnde sculptus esset mons, & non potui.
- 8 Et post hæc vidi, & ecce, omnes qui congregati sunt ad eum, vt expugnarent eum, timebant valde: ramen audebant pugnare.
- 9 Et ecce, vt vidit imperum multitudinis venientis, non leuauit manum suam, neq; phramæam tenebat, neq; aliquod vas bellicosum, nisi solummodo vt vidi.
- 10 Quoniam emisit de ore sicut flatum ignis, & de labiis eius spiritus flammæ, & de lingua eius emittebat scintillas & tempestates, & cõ mista sunt omnia simul, hic flatus ignis, & spiritus flammæ, & multitudo tempestatis:
- 11 Et concidit super multitudinem in imperu, quæ præparata erat pugnare, & succendit omnes, vt subito nihil videretur de innumerabili multitudine, nisi solummodo puluis & fumi odor: & vidi, & extimui.
- 12 Et post hæc vidi ipsum hominem descendentem de monte, & vocantem ad se multitudinẽ aliam pacificam.
- 13 Et accedebat ad eum vultus hominum multorum, quorundam gaudentium, quorũdam tristantium: aliqui verò alligati, aliqui adductes ex eis qui offerebantur: & ægrotauit à multitudine pauoris, & expergefactus sum, & dixi,
- B 14 Tu ab initio demonstraisti seruo tuo mirabilia hæc, & dignum me habuisti vt susciperes deprecationem meam:
- 15 Et nunc demonstra mihi adhuc interpretationem somnij huius.
- 16 Sicut enim existimo in sensu meo, vae qui derelicti fuerunt in diebus illis: & multo plus vae iis qui non sunt derelicti.
- 17 Qui enim non sunt derelicti, tristes erant.
- 18 Intellego nunc quæ sunt reposita in nouissimis diebus, & occurrerẽ eis: sed & iis qui derelicti sunt.
- 19 Propter hoc venerunt enim in pericula magna, & necessitates multas, sicut ostendunt somnia hæc.
- 20 Attamen facilius est periclitantem venire in hunc, quàm pertransire, sicut nubem à seculo, & nunc videre quæ contingunt in nouissimo. Et respondit ad me, & dixit,
- 21 Et visionis interpretationem dicam tibi: & de quibus loquutus es, adaperiam tibi.
- 22 Quoniã de iis dixisti qui derelicti sunt, hæc est interpretatio:
- 23 Qui aufert periculũ illo tempore, hic se custodiuit: qui in periculo inciderũt, hi sunt qui habent opera & fidem ad Fortissimum.
- 24 Scito ergo quoniam magis beatificati sunt qui derelicti, super eos qui mortui sunt.
- 25 Hæ interpretationes visionis, quia vidisti virum ascendentem de corde maris,
- 26 Ipse est quem conseruat Altissimus multis temporibus qui per semetipsum liberabit creaturam suam: & ipse disponet, qui derelicti sunt.
- 27 Et quoniam vidisti de ore eius exire, vt spiritum, & ignem, & tempestatem:
- 28 Et quoniam non tenebat phramæam, neq; vas bellicosum: corruptit enim impetus eius multitudinem quæ venerat expugnare eum: hæc est interpretatio.
- 29 Ecce dies veniunt, quando incipiet Altissimus liberare eos qui super terram sunt: C
- 30 Et veniet in excessu mentis super eos qui inhabitant terram.
- 31 Et alij alios cogitabunt debellare: ciuitas ciuitatem, & locus locum, & gens aduersus gentem, & regnum aduersus regnum. *Matt. 24. 4. 7*
- 32 Et erit, quum fient hæc, & contingent signa quæ antè ostendi tibi: & tunc reuelabitur Filius meus quem vidisti vt virum ascendentem.
- 33 Et erit, quando audierint omnes Gentes vocem eius: & derelinquet vnusquisque in regione sua bellum suum quod habent ad alterutrum: I
- 34 Et colligetur in vnum multitudo innumerabilis, sicut volentes venire, & expugnare eum.
- 35 Ipse autem stabit super cacumen montis Sion.
- 36 Sion autem veniet, & ostenderetur omnibus parata & ædificata, sicut vidisti montem sculpti sine manibus.
- 37 Ipse autem Filius meus arguet quæ adinuerunt Gentes, impietates eorum has quæ tẽ pestati appropinquauerunt propter mala cogitamenta eorum & cruciamenta, quibus incipient cruciari:
- 38 Quæ assimilata sunt flammæ, & perdere eos sine Labore per Legẽ quæ igni assimilata est.
- 39 Et quoniam vidisti eum colligentem ad se aliam multitudinem pacificam,
- 40 Hæ sunt decem tribus quæ captiue factæ sunt de terra sua in diebus Osee Regis, quem captiuum duxit Salmanasar rex Assyriorum: & transtulit eos trans Flumẽ, & translati sunt in terram aliam. *4. Regũ 17. 4. 3*
- 41 Ipsi autem sibi dederunt consilium hoc vt derelinquerent multitudinem Gentium, & proficiscerentur in vltiorem regionem, vbi nunquam inhabitauit genus humanum:
- 42 Vel ibi obseruare legitima sua, quæ nõ fuerant seruantes in regione sua.
- 43 Per introitus autem angustos fluminis Eu phratem introierunt. D
- 44 Fecit enim eis tunc Altissimus signa, & stauit venas fluminis vsquequo transirent. *Iosue 3. 15*
- 45 Per eam enim regionem erat via multa itineris, anni vnus & dimidij: nam regio illa vocatur Arsareth.
- 46 Tunc inhabitauerunt ibi vsque in nouissimo tempore: & nunc iterum quum cõeperint venire,
- 47 Iterum Altissimus statuet venas fluminis, vt possint transire: propter hæc vidisti multitudinem cum pace.
- 48 Sed & qui derelicti sunt de populo tuo, ij sunt qui inueniuntur intra terminum meum.
- 49 Factum erit ergo, quando incipiet perdere multitudinem earum quæ collectæ sunt Gentes, proteget eos qui superauerunt populum:
- 50 Et tunc ostendet eis multa plurima portenta.
- 51 Et dixi ego, Dominator Domine, hoc mihi ostende, propter quod vidi virum ascendentẽ de corde maris. Et dixit mihi,
- 52 Sicut non potes hæc vel scrutari, vel scire, quæ sunt in profundo maris: sic non poterit quisq; super terram videre Filium meum, vel eos qui cum eo sunt, nisi in tempore diei.

- 53 Hæc est interpretatio somnij quod vidisti, & propter quod illuminatus es hic solus.
 54 Dereliquisti enim tuam, & circa meam vacasti Legem, & quæfisti.
 55 Vitam enim tuam disposuisti in sapientia, & sensum tuum vocasti matrem:
 56 Et propter hoc ostendi tibi merces apud Altissimum. erit enim post alios tres dies, ad te alia loquar, & exponam tibi graua & mirabilia.
 57 Et profectus sum, & trāsij in campum, multum glorificans & laudans Altissimum de mirabilibus quæ per tempus faciebat:
 58 Et quoniam gubernat ipsum, & quæ sunt in temporibus illata, & sedi ibi tribus diebus.

CAPVT XIII

Exod. 33. 4. 2

Matt. 24. 4. 7

- E**T factum est tertio die, & ego sedebam sub quercu. & ecce, vox exiuit contra me de rubo, & dixit, Esdra Esdra. Et dixi,
 2 Ecce ego Domine. & surrexi super pedes meos. Et dixit ad me,
 3 Reuelans reuelatus sum super rubum, & loquutus sum Moyſi, quando populus meus seruiabat in Ægypto,
 4 Et misi eum, & eduxi populum meum de Ægypto, & adduxi eum super montem Sina, & detinebam eum apud me diebus multis:
 5 Et enarraui ei mirabilia multa, & ostendi ei temporum secreta & finem: & præcepi ei, dicens,
 6 Hæc in palam facies verba, & hæc abscondes.
 7 Et nunc tibi dico,
 8 Signa quæ demōstrauī, & somnia quæ vidisti, & interpretationes quas tu vidisti, in corde tuo reponere ea.
 9 Tu enim recipieris ab omnibus, conuertēris residuus cum consilio meo & cum similibus tuis, vsquequo finiatur tempora.
 10 Quoniam seculum perdidit iuuentutē suā, & tempora appropinquant senescere.
 11 Duodecim enim partibus diuisum est seculum, & transferunt eius decima, & dimidium decimæ partis.
 12 Superfunt autem eius post medium decimæ partis.
B 13 Nunc ergo dispone domum tuam, & corripe populum tuum, & consolare humiles eorum, & renuntia iam corruptelæ,
 14 Et dimitte abs te mortales cogitationes, & proice abs te pōdera humana, & exue te iam infirmam naturam, & reponere in vnam partē molestissima tibi cogitamenta, & festina trāsmigrare à temporibus his:
 15 Quæ enim vidisti nunc contigisse mala, iterum horum deteriora facient.
 16 Quantum enim inualidum fiet seculum à senectute, tantum multiplicabuntur super inhabitantes mala.
 17 Prológauit enim se magis veritas, & appropinquauit mendacium. iam enim festinat venire, quam vidisti visionem.
 18 Et respondi, & dixi coram te Domine:
 19 Ecce enim ego abibo, sicut præcepisti mihi, & corripiam præsentem populum: qui autem iterum nati fuerint, quis commonebit?
 20 Positum est ergo seculum in tenebris, & qui inhabitant in eo sine lumine.
 21 Quoniam Lex tua incēsa est, propter quod

- nemo scit quæ à te facta sunt, vel quæ incipiēt opera.
 22 Si enim inueni in te gratiam, immitte in me spiritum sanctum, & scribam omne quod factum est in seculo ab initio, quæ erant in Legge tua scripta, vt possint homines inuenire semitam, & qui voluerint viuere in nouissimis, uiuant.
 23 Et respondit ad me, & dixit, Vadens congrega populum, & dices ad eos vt non quærāt te diebus quadraginta. **C**
 24 Tu autē præpara tibi buxos multos, & accipe tecum Saream, Dabriam, Salemiā, Echanum, & Asiel, quinque hos qui parati sunt ad scribendum velociter:
 25 Et venias huc, & ego accēdam in corde tuo lucernam intellectus, quæ non extinguetur quoadusque finiatur quæ incipies scribere.
 26 Et tunc perfectis quædā palam facies, quædam sapientibus abscondē trades: in crastinum enim hac hora incipies scribere.
 27 Et profectus sum sicut mihi præcepit, & cōgregaui omnem populum, & dixi,
 28 Audi Israel verba hæc:
 29 Peregrinati sunt patres nostri ab initio in Ægypto, & liberati sunt inde. **Gen. 4. 7. 4. 4**
 30 Et acceperunt Legem vitæ, quam non custodierunt, quam & vos post eos transgressi estis. **Deut. 4. 4. 5, 5. 4. 6**
 31 Et data est vobis terra in sortē, & terra Sion, & patres vestri & vos iniquitatem fecistis, & non seruastis vias quas præcepit vobis Altissimus:
 32 Et iustus iudex quum sit, abstulit à vobis in tempore quod donauerat.
 33 Et nunc vos hic estis, & fratres vestri introsum vestrum sunt.
 34 Si ergo imperaueritis sensui vestro, & erudieritis cor vestrum, viui conseruati eritis, & post mortem misericordiam consequemini.
 35 Iudicium enim post mortem veniet, quando iterum reuiuifcemus: & tunc iustorum nomina parebunt, & impiorum facta ostendentur.
 36 Ad me igitur nemo accedat nūc, neque requirat me vsque dies quadraginta. **D**
 37 Et accepi quinque viros, sicut mandauit mihi, & profecti sumus in campum, & mansimus ibi.
 38 Et factus sum in crastinum, & ecce vox vocauit me, dicens, Esdra, aperi os tuum, & bibe quo te potauero. **Ezech. 5. 4. 3**
 39 Et aperui os meū, & ecce calix plenus porrigebatur mihi. hoc erat plenum sicut aqua: color autem eius vt igni similis.
 40 Et accepi, & bibi: & in eo quum bibissem, cor meum cruciabatur intellectu, & in pectus meum increſcebat sapientia. nā spiritus meus conseruabatur memoria.
 41 Et apertum est os meum, & nō est clausum amplius.
 42 Altissimus dedit intellectum quinque viris, & scripserunt quæ dicebantur excessiones noctis quas non sciebant.
 43 Nocte autem manducabant panem, ego autem per diem loquebar, & per noctem non tacebam.
 44 Scripti sunt autem per quadraginta dies libri ducenti quatuor. **H 2**

- 45 Et factum est quum compleuiffet quadraginta dies,
 46 Loquutus est Altiffimus, dicēs, Priora quę scripiffi, in palàm pone, & legant digni & indigni:
 47 Nouiffimos autem feptuaginta conferuabis, vt tradas eos fapientibus de populo tuo.
 48 In his enim est vena intellectus, & fapientię fons, & fcientię flumen. Et feci fic.

CAPVT XV.

- E**cce loquere in aures plebis meę sermones prophetię, quos immifero in os tuũ, dicit Dominus,
 2 Et fac vt in charta fcribantur: quoniam fideles & veri funt.
 3 Ne timeas à cogitationibus aduerfum te, nec turbent te incredulitates dicentium:
 4 Quoniã omnis incredulus in incredulitate fua morietur.
 5 Ecce ego induco (dicit Dominus) fuper orbem terrarum mala, gladium, & famē, & mortem, & interitum:
 6 Propter quod fuperpolluit iniquitas omnē terram, & adimpleta funt opera nociua illorum:
 7 Propterea dicit Dominus,
 8 Iam non fitebo de impietatibus eorum quę irreligiofè agunt, nec fufinebo in iis quę iniquę exercent: ecce fanguis innoxius & iufus clamat ad me, & animę iuforum clamāt perfeueranter.
 9 Vindicans vindicabo illos, dicit Dominus, & accipiam omnem fanguinē innoxium ex illis ad me.
 10 Ecce populus meus quafi grex ad occifionem ducitur, iam nõ patiar illum habitare in terra Ægypti:
 11 Sed educam eum in manu potēti & brachio excelfo, & percutiam plaga ficut prius, & corumpam omnem terram eius.
 12 Lugebit Ægyptus, & fundamenta eius plaga verberata, & caftigatione quas inducet ei Deus.
 13 Lugebunt cultores operantes terram, quoniam deficient femina eorum ab vredine & grandine, & à fydere terribili.
 14 Væ feculo, & qui habitant in eo:
 15 Quia appropinquauit gladius & contritio eorum, & exurget gens contra gentem ad pugnam, & rhomphæa in manibus eorum.
 16 Erit enim inconfabilitio hominibus: & alij aliis inualefcentes non curabunt Regem fuũ, & principes vię geflorum fuorum in potentia fua.
 17 Concupifcet enim homo in ciuitatem ire, & non poterit.
 B 18 Propter fuperbiam enim eorum ciuitates turbabũtur, domus exterentur, homines metuent.
 19 Nõ miferibitur homo proximum fuum ad irritum faciēdum domos eorum in gladiũ, ad diripiendas fubftantias eorum propter famē panis & tribulationem multam.
 20 Ecce ego cõuoco, dicit Deus, omnes Reges terrę ad me verēdum, qui funt ab Oriente, & ab Auftro, ab Euro, & à Libano, ad conuertendos in fe, & reddere quę dederunt illis:
 21 Sicut faciunt vfque hodie electis meis, fic fa-

- ciam & reddam in finu eorum. hæc dicit Dominus Deus,
 22 Non parcat dextera mea fuper peccatores, nec ceffabit rhomphæa fuper effundētes fanguinem innoxium fuper terram.
 23 Exiit ignis ab ira eius, & deuorauit fundamenta terrę, & peccatores quafi ftramen incenfum.
 24 Væ eis qui peccant, & non obferuant mandata mea, dicit Dominus.
 25 Non parcam illis: difcedite filij à potestate: nolite contaminare fanctificationem meam.
 26 Quoniam nouit Dominus omnes qui delinquant in illum, propterea tradidit eos in mortem, & in occifionem.
 27 Iam enim venerunt fuper orbem terrarum mala, & manebitis in illis: non enim liberabit vos Deus, propter quod peccafitis in eum.
 28 Ecce vifio horribilis, & facies illius ab Oriente.
 29 Et exient nationes draconum Arabũ in curribus multis: & ficut flatus, eorum numerus fertur fuper terrã, vt iam timeant & trepident omnes qui illos audient,
 30 Carmonij infanientes in ira, & exient vt apri de fylua, & aduenient in virtute magna, & conftabunt in pugnam cum illis, & vaftrabunt portionem terrę Affyriorum.
 31 Et poft hæc fuperualefcent dracones natiuitatis fuę memores, & conuertent fe confpirantes in virtute magna ad perfequendos eos.
 32 Ifti turbabuntur & fitebunt in virtute illorum, & conuertent pedes fuos in fugam:
 33 Et à territorio Affyriorum fubfeffor obfidebit eos, & cõfumer vnum ex illis, & erit timor & tremor in exercitu illorum, & contentio in Reges ipforum.
 34 Ecce nubes ab Oriente, & à Septentrione vfque ad Meridianum, & facies earum horrida valde, plena irę & procellæ:
 35 Et collident fe inuicem, & collident fydus copiofum fuper terram, & fydus illorum: & erit fanguis à gladio vfque ad ventrem,
 36 Et fimus hominis vfque ad fubftamem cameli, & erit timor & tremor multus fuper terram.
 37 Et horrebunt qui videbunt irã illam, & tremor apprehender illos:
 38 Et poft hæc mouebuntur nimbi copiofi à Meridiano & Septentrione, & portio alia ab Occidente:
 39 Et fuperinualefcent venti ab Oriente, & recludent eam, & nubem quam fufcitauit in ira, & fydus ad faciendam exterritationem ad Orientalem ventum & Occidentem violabuntur:
 40 Et exaltabũtur nubes magnę & validę plenę irę, & fydus, vt exterreant omnem terram & inhabitantes eam, & infundent fuper omnem locum altum & eminentem fydus terribile,
 41 Ignem & grãdinem, & rhomphæas volantes, & aquas multas, vt etiam impleantur omnes cãpi, & omnes riui plenitudine aquarum multarum.
 42 Et demolientur ciuitates, & muros, & mōtes, & colles, & ligna fyluarum, & fœnum praetorum, & frumenta eorum.
 43 Et tranfibunt conftantes vfque Babylonē, & exte-

& extererent eam.

- 44 Conuenient ad ipsam, & circuibunt eam, & effundēt sydus, & omnem iram super eam, & subibit puluis & fumus vsque in cælum, & omnes in circuitu lugebunt eam:
- 45 Et qui sub ea remanserint, seruient iis qui exterruerunt.
- 46 Et tu Asia cōcors in spem Babylonis, & gloria personæ eius:
- 47 Væ tibi misera propter quod assimilasti ei, & ornasti filias tuas in fornicatione ad placendum & gloriandum in amatoribus tuis qui tecum cupierunt semper fornicari.
- D 48 Odibilem imitata es in omnibus operibus eius, & in adinventionibus eius: propterea dicit Deus,
- 49 Immittam tibi mala, viduitatem, paupertatem, & famem, & gladium, & pestem, ad deustandas domos tuas à violatione, & morte, & gloria virtutis suæ.
- 50 Sicut flos siccabitur: quū exurget ardor qui emissus est super te,
- 51 Infirmaberis vt paupercula plagata & castigata à mulieribus, vt non possint te suscipere potentes & amatores.
- 52 Nunquid ego sic zelabor te, dicit Dominus,
- 53 Nisi occidisses electos meos in omni tempore, exaltans percussione manuum, & dicens super mortem eorum, quum inebriata esses,
- 54 Exorna speciem vultus tui?
- 55 Merces fornicationis tuæ in sinu tuo, propter hoc redditionem accipies.
- 56 Sicut facies electis meis, dicit Dominus: sic faciet tibi Deus, & tradet te in malum.
- 57 Et nati tui fame interiēt: & tu rhôphæa cades, & ciuitates tuæ cōterentur, & omnes tui in campo gladio cadent.
- 58 Et qui sunt in montibus, fame peribunt, & manducabunt carnes suas, & sanguinem bibent à fame panis & siti aquæ.
- 59 Infœlix per maria venies, & rursus accipies mala.
- 60 Et in trāsitu allident ciuitatem occisam, & extererent aliquam portionē terræ tuæ, & partem gloriæ tuæ exterminabunt, rursus reuertentes ad Babylonem subuersam.
- 61 Et demolita eris illis pro stipula, & ipsi erūt tibi ignis:
- 62 Et deuorabunt te & ciuitates tuas, terram tuam, & montes tuos, omnes syluas tuas & lignum fructiferum igni comburent.
- 63 Filios tuos captiuos ducent, & censum tuū in prædam habebūt, & gloriam faciei tuæ exterminabunt.

CAPVT XVI

- 1 Væ tibi Babylon & Asia, væ tibi Ægypte & Syria.
- 2 Præcingite vos saccis & ciliciis, & plangite filios vestros, & dolete: quoniam appropinquauit contritio vestra.
- 3 Immissus est vobis gladius, & quis est qui auertat illum?
- 4 Immissus est in vobis ignis, & quis est qui extinguat illum?
- 5 Immissa sunt vobis mala, & quis est qui repellat ea?

- 6 Nunquid repellat aliquis leonē esurientem in sylua, aut extinguet ignem in stipula mox quando cœperit ardere?
- 7 Nunquid repellat aliquis sagittam à sagittario forti missam?
- 8 Dominus fortis immittit mala, & quis est qui repellat ea?
- 9 Exiit ignis ex iracundia eius, & quis est qui extinguat eum?
- 10 Coruscabit, & quis non timebit? tonabit, & quis non pauebit?
- 11 Dominus comminabitur, & quis non funditus conteretur à facie ipsius?
- 12 Terra tremuit, & fundamēta eius, mare fluctuat de profundo, & fluctus eius disturbabuntur, & pisces eius à facie Domini, & à gloria virtutis eius:
- 13 Quoniam fortis dextera eius quæ arcum tēdit, sagittæ eius acutæ quæ ab ipso mittuntur, non deficient cum cœperint mitti in fines terræ.
- 14 Ecce mittuntur mala, & non reuertētur donec veniant super terram.
- 15 Ignis succēditur, & non extinguetur donec consumat fundamenta terræ.
- 16 Quemadmodum non redit sagitta missa à valido sagittario: sic non reuertētur mala quæ missa fuerint in terram.
- 17 Væ mihi, væ mihi: quis me liberabit in illis diebus?
- 18 Initium dolorum & multi gemitus, initium famis & multi interitus: initium bellorum, & formidabūt potestates: initium malorum, & trepidabunt omnes.
- 19 In his quid faciam quum venerint mala?
- 20 Ecce fames, & plaga, & tribulatio, & angustia, missa sunt flagella in emendatione: B
- 21 Et in his omnibus se non conuertent ab iniquitatibus suis, neque flagellorum memores erunt semper.
- 22 Ecce, erit annonæ vilitas super terram, sic vt putent sibi esse directam pacem: & tūc germinabunt mala super terram, gladius, fames, & magna confusio.
- 23 A fame enim plurimi qui inhabitāt terram interiēt, & gladius perdet ceteros qui superauerint à fame:
- 24 Et mortui sicut stercora proiicientur, & nō erit qui consoletur eos. derelinquetur enim terra deserta, & ciuitates eius deicientur.
- 25 Non derelinquetur qui colat terram, & qui seminat eam.
- 26 Ligna dabunt fructus, & quis vindemiabit illa?
- 27 Vua matura fiet, & quis calcabit illam? erit enim locis magna desertio.
- 28 Cupiet enim homo hominem videre, vel vocem eius audire.
- 29 Relinquentur enim de ciuitate decem, & duo de agro qui absconderint se in densis nemoribus & scissuris petrarum.
- 30 Quemadmodum derelinquuntur in oliueto & singulis arboribus tres aut quatuor oliuæ,
- 31 Aut sicut in vinea vindemiata racemi relinquantur ab iis qui diligenter vineam scrutantur:
- 32 Sic relinquetur in diebus illis tres aut qua-

- tuor ab scrutantibus domos eorum in rhomphæa.
- 33 Et relinqueretur terra deserta, & agri eius inueterabunt, & viæ eius & omnes semitæ eius germinabunt spinas, eo quod non transierit homines per eam.
- 34 Lugebunt virgines non habentes sponfos, lugebunt mulieres non habentes viros, lugebunt filiæ earum non habentes adiutorium.
- 35 Sponsi earum in bello confumentur, & viri earum in fame exterentur.
- 36 Audite verò ista, & cognoscite ea serui Domini.
- 37 Ecce verbû Domini, excipite illud: ne diis credatis de quibus dicit Dominus,
- 38 Ecce appropinquant mala, & non tardant.
- C** 39 Quemadmodum prægnas cum parit in nono mense filium suum, appropinquante hora partus eius ante horas duas vel tres, dolores circumeunt ventrem eius, & prodeunte infante de ventre non tardabunt vno puncto:
- 40 Sic non morabuntur mala ad prodeûdum super terram, & seculum gemet, & dolores circuntenebunt illud.
- 41 Audite verbû, plebs mea: parate vos in pugna, & in malis sic estote, quasi adueniæ terræ.
- 42 Qui vendit, quasi qui fugiat: & qui emit, quasi qui perditurus.
- 43 Qui mercatur, quasi qui fructû non capiat: & qui ædificat, quasi non habiturus.
- 44 Qui seminat, quasi qui non metet: sic & qui vineam putat, quasi non vindemiaturus.
- 45 Qui nubunt, sic quasi filios non facturi: & qui non nubunt, sic quasi vidui.
- 46 Propter quod qui laborant, sine causa laborant.
- 47 Fructus enim illorum alienigenæ metent, & substantiam illorum rapient, & domos euertent, & filios eorum captiuiabunt: quia in captiuitate & fame generant inatos suos.
- 48 Et qui negotiantur in rapina, quantum diu exornat ciuitates & domos suas, & possessiones & personas suas,
- 49 Tanto magis adzelabor eos super peccata sua, dicit Dominus.
- 50 Quomodo zelatur fornicularia mulierem idoneam & bonam valde:
- 51 Sic zelabitur iustitia iniquitatē quum exornat se: & accusat eam in facie, quum venerit qui defendat exquirentem omne peccatû super terram.
- 52 Propterea nolite similari ei, nec operibus eius:
- 53 Quoniam adhuc pusillum, & tolleretur iniquitas à terra: & iustitia regnabit in vos.
- 54 Non dicat peccator se non peccasse: quoniam carbones ignis comburent super caput eius qui dicit, Non peccaui coram Domino Deo & gloria ipsius.
- Luc. 16. d. 15** 55 Ecce dominus cognoscet omnia opera hominum, & adinventiones illorum, & cogitationes illorum, & corda illorum.
- 56 Dixit enim, Fiat terra, & facta est: Fiat cælû, & factum est.
- 57 Et in verbo illius, stellæ fundatæ sunt: & nouit numerum stellarum.
- 58 Qui scrutatur abyssum, & thesauros illarû: qui mensus est mare & conceptum eius:
- 59 Qui conclusit mare in medio aquarum, & suspendit terram super aquas verbo suo:
- 60 Qui extendit cælum quasi cameram, super aquas fundauit eum:
- D** 61 Qui posuit in deserto fontes aquarum, & super verticem montium lacus ad emittendum flumina ab eminenti petra, vt potaret terram:
- 62 Qui finxit hominem, & posuit cor suum in medio corporis, & misit ei spiritum, vitam, & intellectum,
- 63 Et spiramen Dei omnipotentis qui fecit omnia, & scrutinat omnia absconsa in absconsis terræ:
- 64 Hic nouit adinventionem vestram, & quæ cogitatis in cordibus vestris, peccantes, & volentes occultare peccata vestra,
- 65 Propter quod Dominus scrutinando scrutinauit omnia opera vestra, & traducet vos omnes.
- 66 Et vos confusi eritis quum procefferint peccata vestra coram hominibus, & iniquitates erunt quæ accusatores stabunt in die illo.
- 67 Quid facieris? aut quomodo absconderis peccata vestra coram Deo & Angelis eius?
- 68 Ecce iudex Deus, timete eû: desinite à peccatis vestris, & obliuiscamini iniquitates vestras iam agere eas in sempiterno: & Deus educet vos, & liberabit de omni tribulatione.
- 69 Ecce enim incenditur ardor super vos turbæ copiosæ, & rapiunt quosdam ex vobis, & cibabunt idolis occisos:
- 70 Et qui consenserint eis, erunt illis in derisum, & in improprium, & in conculcationē.
- 71 Erit enim locus locus, & in vicinas ciuitates exurrectio multa super timentes Dominum.
- 72 Erunt quasi insani, nemini parcentes ad diripiendum & deuastandum adhuc timentes Dominum:
- 73 Quia deuastabunt & diripient substantias, & de domibus suis eos eiicient.
- 74 Tunc parebit probatio electorum meorû, vt aurum quod probatur ab igne.
- 75 Audite dilecti mei, dicit Dominus: Ecce ad sunt dies tribulationis, & de his liberabo vos.
- 76 Ne timeatis, nec hæsitetis: quoniam Deus dux vester est.
- 77 Et qui seruat mandata & præcepta mea, dicit Dominus Deus, ne præponderent vos peccata vestra, ne super eleuent se iniquitates vestra.
- 78 Væ qui cõstringuntur à peccatis suis, & obreguntur ab iniquitatibus suis:
- 79 Quemadmodum ager cõstringitur à sylua, & spinis tegitur semita eius per quam non transit homo, & excluditur, & mittitur ad deuorationem ignis.